

(موس لصف

هقف رد تايضاير

- هقف رد تئيه
- نيقباس يشزوم آماطن رد هسدنه
- دصاقم لا عماج
- لئاس و بحاص
- يناث ديهش
- همالع دعاوق رد ربج

هقف رد تئیه

مزال تئیه متفگ یم نم؟ تسا بوخ میناوخب یبنج ار یمولع هچ هک دندم آ یم اه هبلط شلبق متفگ یم متسناد یم یزیچ کی مدوب هدناوخ هک ار نآ. «اولهچ ام ءادعا سانلأا». رگید مدوب هدناوخ. تسا [حیرشت همتاخ](#) رد. تقو، هلبق: دینک یم ادیپ زاین اه نیا هب هقف رد امش. تسا بوخ یلیخ تئیه دیناوخب ار تئیه دیراد زاین. تسا حرطم اه نیا همه و هلبق و تقو [کالفال](#)

ی ش زومآ م اظن رد ه س د نه ن ی ق ب اس

هک دن دوب هدی نش ال ث م. دوب ش ل ب ق هک ی روط نی مه. هن اه نی ا مت ف گ ی م؟ اه نی و ه س د نه دن ت ف گ ی م
نال ا هک ی ا ه ث ح اب م نی ا: دن ت ف گ ی م. دن دی نش ی م اق فر دوب ه دش عورش ه ث ح اب م. می ا ه درک عورش مه ام
دی ناو خ ب ب خ ی لو. ت س ی ن زای ن ی گ ب ل ط ی اض ف ی ا رب ن م دی د رد هن مت ف گ ی م؟ ت س ی چ دیا ه درک عورش
ه س د نه ت س ی ن ی گ ب ل ط ه ث ح اب م ت خ ی ر ش ت خ ی ر نوچ؟ ارچ ت سا زای ن هک می و گ ی م ن. ت سا بوخ
م ت ف گ ی م ی روط نی ا. ت سا

دنک ی م درو خ رب م دآ، اه ت ب س ان م ه ب. ولج می ت فر و می درک ث ح ب ه درخ کی

دصاقم لاجم

دهد یم عاجرا سدیلقا لوصا هب ناشیا اج ود یکی مدید.تسا هوق رد ضحتم باتک [1]دصاقم لاجم

دوب هرظتنم ریغ میارب یلیخ -مدرک ادیپ لصفم دعبا ه نیا و ریغ و یمالک یاه باتک رد لاج- [2] یم مولعم سپ ؛تسا هدرک تباث ار نیا ،نالفلکش رد سدیلقا ؛دنیوگ یم یهوقف باتک کی رد هک ؛دنا هدرک یم مساملع و هدوب سدیلقا لوصا .تسه نیا هب زاین مه یگابلط یاضف و هوقف رد دوش رد مدرک دروخرک نم متفگ یم نم دندیسرپ یم سدیلقا لوصا زا دعب تسا مدای مدید هکار اج نیا زاب مشچ یهوقف باتک نآ رد دشاب دلب هک یسکاذل.دنه یم عاجرا باتک نیا هب مه یهوقف یاه باتک .دروخن درد هب باتک نیا هک نیا زا میدوب هدمآ هاتوک اه یزورما لوق هب.دراد یرتشیب

قراهم :دیامرف یم نینچ یکرک ققحم دروم رد بصاونل بئاصم رد یرتشوش هللارون یضاق [1] ،هنأش ولع یف حدقلا قُطرتي نأ نم رهشأ - ةسدنهل و ةئیهل امّیس - ةیضایرلا مولعلل یف خیشلا عم - ریرحتلا باتک نم - سورعلا لکش یف هتثحابم و ، هئارقأ و ضقاونل بحاص لاثمأ مالکب هتراهم ب ،روکذملل میکحلل فارتعا و ،یرفخلل دّمحم نیدل و ؤلمل سمش ریرحنل المّالعلل میکحلل ضقاون یلعل درلا یف بصاونل بئاصم).روکذم سانل ةنسلأ یف و ،روهشم ملعلل کلد یف (۲۰۹ ص،ضفاورل)

یف مولعم لاجل ءانثتسا زوجي :دنیامرف یم نینضوع هیمولعم ثحابم لید دعاوق رد یّلح همالع [2] یواسی امّال ةعبرأب ةعلسلل هذه کتعب :لاق ولف یقابلل ةلباقم یف رخآل نوک یف ،نیضوعلا دحأ ول و.مویل رعساملعی نأ الّ ،کلذ هجولا و ،ةلاهجلل اقلطم لطب یف :خیشلا لاق ،مویل رعسب ادحاو ،نالطبلا یندن برقألا و.نم ثللا عیمجب اهعابرأ ةثالث یف حصی :لاق ،ادحاو صخی امّال :لاق ةعبرأ یف عیبلل حص امهریغ وأ ةلباقملا و ربجلابل هاملع ناف ،ةلاهجلل یل یضفملا روّدلل توبثل (۱۲۰-۱۱۸ ص، ۴ ج،دصاقم لاجم)نم ثللا عیمجب اهسامخأ

یم و دزادرپ یم هبسانتم هعبرای هدهاق نایب هب لوهجم جارختسا قرط حرش ماقم رد ققحم موحرم و ،هیف عیبلل حص ام رادقم ناملعی دقعلا نیح یرتشمل و عئابلل نم دحاو لک ناک ناف :ئی :دیوگ ةبسانتملا ةعبرألا و نیأطخللک ،قرطلل نم اهیریغ وأ ةلباقملا و ربجلل قیرطب ینثتسملا رادقم ،دقعلل دعب کلد جارختسا نم اهنکمت عیبلل ءحصل یفکی ال و ،فنصملا هرکذ امک ،عیبلل حص سدیلقا نأ :هقیقحت و... ،ةبسانتملا دادعألا ةعبرألاب و... (۱۲۰ ص،نامه)نالطبلا ةبجوملا ةلاهجلل و ،عبارلا یل یثلاثلا ةبسنک ثلاثلا یل لوألا ةبسن ناک ،تبسانت اذ ةعبرألا نأ یل نهرب دق اضیأ نهرب و.یلالاتلا یل یلالاتلا ةبسنک مدقملا یل مدقملا ةبسنللا لعلج :ئی ،ةبسنللا لادب وه نیمدقملا عومجم ةبسن نوکتف ،ةبکرم تبسانت ةلصفم تبسانت اذ ةعبرألا ریداقملا نأ یل نیمدقملا یل مدقملا ةبسن ناک تسکع اذف ،یلالاتلا یل نیلیلالاتلا عومجم ةبسنک مدقملا یل عومجم سمخ ینثتسملا نوک یف ،هانرکذامل ققحم وه و ،نیلیلالاتلا یل یلالاتلا ةبسنک (۱۲۳ ص،نامه).ةعلسلل

(۲۹۴ ص، ۱۰ ج،نامه):دننک یم هراشا هعبرای بسانت هدهاق هب زین هیصول باتک رد ناشیا

ثلاث ال باب ل، باس حل هصال خ باتک ه ه بسان تم هع برا ی ه د عاق دروم رد رت ش ی ب تاح ی ضوت ی ارب
هصال خ ن تم ، هی ک دف ت ی اس) دی ی ام رف هع جارم ه بسان تم ل هع برال اب تال وه جم ل ا ج ا رت سا ی ف
(باس حل ل ا

لئاسو بحاص

لئاسو بحاص. دوب لئاسو بحاص لاج حرش هب دروخر ب دوب بیج ع یلیخ نم یارب زاب هک ییاهزیچ زا دنتسین یلوصا؛ دندوب یگرزب ثدحم اما یرابخا؛ دندیوگب دوش یم ن

دندرک یم تواضق دندوب ناشیا هک دهشم رد هک دنا هدرؤا مدی دتیبلا لآ پاچ لئاسو همدقم رد یتح هدبز، هبلط نیا هک دنداد ربخ ناشیا هب یتدم زا دعب شقبط دندرک مکح داد تداهش دمآ یا هبلط نم دناوخ یم لوصا هک یا هبلط دنتفگ؛ دندرک ضقن ار ناشمکح. دناوخ یم ییاهب خیش لوصالا

یباتک؛ دندوبن یلوصا و ندوب ثدحم رد یوق ثدحم روط نیا ینعی. [1] منک یم ن لمع شتداهش قبط

[2] دندرک نایب تایاور قبط مه ار لوصا یتح ینعی همئالا لوصا یف دندراد مه

هب مدرک دروخر ب تساه نیا و مولع رب تظفاحم و مولع رد بلصتم روط نیا هک یصخش روط نیا بخ نآ زا دش یط میارب هک یماک نیرخآ دنیوگ یم هک ار ناشدوخ لاج حرش لمآلا لما رد ناشدوخ ملق

[3] ناشدوخ لاج حرش رد لمآلا لما رد لئاسو بحاص موخرم هک دوب نیا، هسدنه اب طابترا رد یاهلهج ات ود دنیوگیم ناشتافلؤم نمض رد دعب، متشون ار اهباتک نیا متسه ینالف نم؛ دنیوگیم

الاج. [4] هسدنه لوصا یف هموطنم و، مالسلا مهیلع تیبلا له حئادم یف هموطنم؛ مراد هموطنم ناشدوخ باتک رد تسای تقو کی، تساه تفگ یرغش و هدوب یناوخ ینامز کی مییوگیم یسک کی صرق مه رخآ ات. دنتفگ باسح یور ار هموطنم دوشیم مولعم؛ دنیوگ یم ار نیا، ناشدوخ لاج حرش رد، تساه بوخ هکنیا رد دندوب

هخسن کی مدی دآدعب، مدرک وچ و سرپ؛ تساجک لئاسو بحاص هموطنم نیا متفگ مدی ار نیا نم بخ نامنه رگید ام. یطخ هخسن؛ تساه فجن رد هک میکح یاقآ موخرم هخاباتک زا دندرک لقن ارهاط یا یسک هک یهاگ؟ مینک ادیپ یسرتسد روطچ فجن و میکح یاقآ هخاباتک هب الاج هک دش فرصنم رد لئاسو بحاص هموطنم هخسن نیا تساه سامت رد هخاباتک اب یسک رگا متفگ یم مدی یم ار هن. تساه هدش خاسن تساهن. دراد ربخ هن سک چه؟ دندرک راک هچ ناشیا رخآ. دنک یریگیپ ار هسدنه، تساه گرزب ملع کی راک هب تبسن یسانشان ردق نیا دینی بب اعقاو. تساه داد سرد ار نآ یسک

یا هموطنم نینچ لئاسو بحاص هک مدرک رارکت ار نیا رگید هعقد کی اج نیا تاتح ابم نی مه رد ناشدوخ طخ هب. ما هدرک ادیپ تنرتنیا رد ار شفا یدیپ نم هک دندم آ نایاقآ زا یکی شیدارف. دندراد هخسن. دوب هتخیر مه هب شتتاح فص. دوب هدش اج هب اج هخسن طقف میدید و دنتشاذگ. تسه مه، تساه روجان هخسن یلیخ اما تساه ناشدوخ طخ نیا بجع میتفگ. دوب هتفر بآ مه دیاش. دوب یروجان

دش یا هزیگانا. دوب هتشدگ لاس دنچ دوب هدش دایز وحتسج تاناکم ناشیا شیمارف زا دعب نم شناونع. تساه ثارتلا شمس مرطن هب اه ینس لام یفلس تیاس کی هب مدیسر. متفر شلابند هخسن. «لئاسولا بحاص یلماعلا رحلا نسحلا نب دمحم یضفارلل هسدنه لایف هموطنم»؛ تساه هخسن هچ مدی. دوب هداد هزاجا مه دولناد. مدرک دروخر ب اج نآ ثارت اه ینس تیاس رد (pdf) فایدیپ

[5] یلاع رایسب. لئاسو بحاص دوخ طخ هب. یبوخ

دوش خاسننسا دوش هداي پ راب کی نی ...هتشدگ نامنس هک ام الاح تسا لاس دن چ دمآ نی الاح دن دوب هداد ماجنا ار ناشراک املع روط نی هک ام یارب دوب بیج یلیخ اه نی ،دوشب هتحابم شلیاف اه هزوح زاتسا هدشن تامحز زانیاندرق ریخا لاس دسیس تسیود ههرب نی یلو دنا هدی شک ار تامحز تسا هدی نشن ار اه نی زانیلیخ مساسا تسا هزوح رد لاس ۵ لاس هد هبلط.تسا هتفر

تسا هدش لقن تانجالتا ضرور رد بلم لسا ۷۹ ص ،مدمقم لسا ،ةعیشی لسا و [1]

نم ةعقاو یف رصعلا ةبلط ضعب هیدل دهش ةنأ هئاضق عم اجم ضعب یف قفّتا ام بیړغ نم لقن و نم هتداهش ةلل همحرّ درف لوصلأل یف یئاهبل انخیش ةدبز أرقی لجّرلا اذهّ نا :هل لیقف ،عئاقولا (۱۰۴ ص ؛ ۷ ج ؛ تاداسلا و ءاملعل لاوح یف تانجالتا ضرور).كلذ لجأ

دیامرف یم باتک همدم رد فلوم .همئالا لوصا یف همهملا لوصفلا باتک [2]

رحلا نیسحلا نب دمحم نب یلع نب نسحلا نب دمحم ،ینغلا هلا یلایق فیلوقیف :دعب و اءاحلصل اءاضف و اءاضفل اءاحل ص ضعب ینلأس دق :یلجل و یفخل هفطل هلا هلماع یلماعلا ةیلکلا لوصأل یلع لم تشی باتک فی لأتب ءاملعل تاداس و تاداسلا ءاملع ضعب ینرم لب ةبسنلاب تایلکلا کلت عفن ةدایز نم اوملعل امل ةئیئجل ماکحأل یلا ةلصوملا بابوأل و ةیورمل ماکحالا نم مکح یقبی ال نأ اوجر امل و صاوخل و ماوعلا نم اهیلل جایتحالا دیزم و صاخلا صنلا یلا ماهبالا و لاکشالا هنع لیزی ام هعم و ال مهبم لکشم بلمطم ال و ماع و صاخ صن هیف ال نم ادب دجا مل مئاثدحلا قراوط نم قئالعل و قیاولا ةرثکل نامزلا نم ةدم کلذ نع مهتلطامف و هعمج یف تعرشف ناوخالل و یلعفنلا نم هیف تیأر امل ناشل میظعل بلمطم اذه یف عورشلا ...ناعتسملا هلا و هفیلات

... (مالسلا مهیلل ةمئالا لوصا یف همهملا لوصفلا) باتکب باتکلا اذه یمسی نا قیلی و

ةیلکلا دعاوقلا هذی الی عجرا و ةدمتعملل ءحیحصلل ثیداحأل هذی یلع کنید یف دمتعاف نئارقلاب و ةرهاطلا ةرتعل نع ةیورملل ةرتاوتملل صوصنلاب ةتباتلا ةدهممل لوصأل و ةیورملل ةمصعلا لهأ نع ةینیذل بلالطمل نم تبت امل لمعا و ءحجارلا ةیوقلا ةلدالا و ءحضاوла ةیعطقلا **تاطابنتسالا نع نغتسا** و ةمصو ال و ةلز مهب کسمتلاب مزتلل نمیلل یسخی ال نیذل **مهلوقعب ءماعلا اهعرتخا یتلل ةقیرطلا و ،ةیلقلعل ءفیعضلا ةلدالا و ةینظلا** نع لفغ نا و **ءصاخلا صاوخ ةقیرط نع دعبلا و ةمئالا نع ءانغتسالا اه اودارا و ةصقانلا** ضعب یف ءحیحصلل ثیداحأل ءفلأخ کلذ مزلتساف ةیمامالا نم نیرخأتمل ضعب اهراثک داسف .ةعورشلا ماکحالا تائیئج

لوصاب ءقلعتملا تایلکلا رکذا مئ ،تایلکلا رکذ یف عورشلا لبق اهنم دب ال ءئاوف الوا رکذأس و مئ بطلاب ءقلعتملا مئ هقفل عورفب ءقلعتملا مئ **هقفلا لوصاب ءقلعتملا** مئ نیذل ص ؛ ۱ ج ؛ (لئاسولا ءلمک) ةمئالا لوصا یف همهملا لوصفلا).یلاعت هلا ءاش نإ تایلکلا رداون (۷۷-۷۹)

۱۹۴ ص، ۱ ج، لماع لبج ءاملع یف لمآلا لم [3]

ةموطنم هیف و ،ع ةمئالا و ص یبنلل حدم یف هراثکأ تیب فلأ نیړشع براقی رعش ناوید هل و [4] و ص یبنلل خیرات یف ءموطنم و ،ةسدنهلا یف ءموطنم و ،ءاکزلا یف ءموطنم و ،ثیړاوملا یف (۱۴۵ ص ؛ 1 ج ؛ لماع لبج ءاملع یف لمآلا لم) ةمئالا

دی‌ام‌رف ه‌ع‌ج‌ارم ۱ ه‌رامش تس‌وی‌پ ه‌ب بات‌ک (word) ه‌خ‌سن ه‌ع‌ل‌ا‌ط‌م ی‌ارب [5]

ی ن ا ث د ی ه ش

ار ه س د ن ه ل و ص ا ن م : د ن ی و گ یم . [1] د ن ی و گ یم ار ن ا ش د و خ ل ا ح ح ر ش ی ن ا ث د ی ه ش م ی د ی د ر ت و ل ج م ی ت ف ر
د ن ش ا ب د ل ب و د ن ن ا و خ ب ا ر ا ه ن ی ا ه ک ا ه ه ز و ح ر د د و ب ی د ا ع م س ر ی ن ع ی . [2] م د ن ا و خ ی ن ا ل ف ش ی پ

ر ه ا و ج ر د ر د ق چ [4] ه ب س ا ن ت م ه ع ب ر ا ، [3] ن ی ا ط خ ل ا ب ا س ح ، ب ا س ح ف ل ت خ م ل و ص ف م ی د ی د ؛ م ی د م آ ر ت و ل ج
[6] ت س ه ر گ ی د ب ت ک و [5] .

ن ا گ د ا و ن ز ا ر ی ب ک ی ل ع خ ی ش ر ث ا ر و ث ا م ل ا ر ی غ و ر و ث ا م ل ا ن م ر و ث ن م ل ا ر د ل ا ب ا ت ک ر د ل ا ح ح ر ش ن ی ا [1]
خ ی ر ا ت ن م ع ط ق ف ی ر ش ل ا ط خ ب ت د ج و د ق و : د ی و گ یم ب ا ت ک ن ی ا ف ل و م . ت س ا ه د ش ل ق ن ی ن ا ث د ی ه ش
ه ت ب ث ا م ر ک ذ ا و ، ا ه ن م ه ب ق ی ل ی ا م ل و ص ف ل ا ن م ل ل ص ف ل ک ی ل ع ع ز و ا ه ل ا و ح ا ن م ع ل م ج و ، ه د ل و م ن م ص ت ی
ق ی ف و ت ل ا ل ل ا ب و ، ل ا ح ل ا ب ق ی ل ی ا م ب س ح ب ، و ه ه ر ک ذ ی م ل ا م م ه ر ی غ ن ع و ا ، ه ن ع ی ط ف ح ن م

ه س م ر ر ه ط و ه س ف ن ه ل ل س د ق ل ا ق :

م ی ح ر ل ا ن م ح ر ل ا ه ل ل م س ب

ن ی ب ج ت ن م ل ا ه ب ا ح ص ا و ، ن ی ر ه ا ط ل ا ه ل ا و ن ی ل س ر م ل ا ف ر ش ا ی ل ع ا ل ص ل ا و ، ن ی م ل ا ع ل ا ب ر ه ل ل د م ح ل ا

ن ا ک . ی ل ت ق ف ت ا ی ت ل ا ت ا م ه م ل ا ض ع ب خ ی ر ا ت و ، ی ر م ع ی ف ی ب ن ا م ز ل ا ف ر ص ت و ی ل ا و ح ا ن م ع ل م ج ه ذ ه
ه ی و ب ن ل ا ع ر ج ه ل ا ن م ه ا م ع س ت و ع ر ش ع ی د ح ا ن س ، ل ا و ش ر ه ش ر ش ع ث ل ا ث ، ا ث ا ل ث ل ا م و ی ی ف ی د ل و م
(۶۱۸ ص ۲ ، ج ، ر و ث ن م ل ا ر د ل) . م ل ع ت ل ا ب ی ل ا غ ت ش ا ا د ب م ط ف ح ا ل و

ت ل غ ت ش ا و ، ه م د ق ت م ل ا ن س ل ا ن م ر خ آ ل ا ع ی ب ر ر ه ش ف ص ت ن م ع م ج ل ا م و ی ر ص م ی ل ی ل و ص و ن ا ک و ... [2]
ه ا م ج ی ل ع ا ه ب

... ، ی ع ف ا ش ل ا ی ل م ر ل ا د م ح ا ن ی د ل ا ب ا ه ش خ ی ش ل ا : م ه ن م

ه ی ش ا ح ع م ی ج ش و ق ل ا ی ل ع ا ل م ل ل د ی ر ج ت ل ا ح ر ش ن م ع ل م ج ه ی ل ع ا ن ا ر ق ، ی ن ا ج ر ج ل ا ن ی س ح ا ل م ل ا : م ه ن م و
ح ر ش و ، ی م و ر ل ا ه د ا ز ی ض ا ق ل ه س د ن ه ل ا ی ف س ی س ا ت ل a ل ا ک ش ا ح ر ش و ، ی ن ا و د ل ا ن ی د ل a ل ا ج a ل م
(۶۲۳-۶۲۴ ص ۲ ، ج ، ر و ث ن م ل ا ر د ل) . ه ل ه ی ه ل ی ف ی ن ی م ی م غ ج ل ا

د ی ا م ر ف یم ن ی ا ط خ ل ا ب ا س ح ه د ع ا ق د ر و م ر د ی ل ح ه م ا ل ع م و ح ر م [3]

ا م ه ن ع ت ل ی س ی ذ ل ا د د ع ل ا ع ض ف ن ی ا ط خ ل ا ب ا س ح ب ع ر و ک ذ م ل ا ل ی ا س م ل ا ن م ه ل ا س م ج ا ر خ ت س ا ت د ر ا ا ذ ا ف
ل ی ا س ل a ر ک ذ ا م ی ل a ک ل ذ ک ا د ا ن ا ف ل ی ا س م ل a ط ر ش ا ه ی ض ت ق ی ی ت l ا ع ق ا ی س l ا ع س و د ا د ع a l a ن م ت ی ش
ن م د ی ز a و ه ا م ی ل a ی د و ی ن a ا م ا ف ک ل ذ ی ل a د و ی م ل ن a و ب و ل ط م l a و ه ع و ض و م l a ک د د ع ف ه ی l a ی د و ی ن a
ه ل ا س م l a ل و ه ج م ع ض م ث ل و a l a ط خ l a ک ل ذ م س و ن ا ص ق ن l a و a د ا ی ز l a ط ف ح a ف ه ن م ص ق ن a و a ب و ل ط م l a

ادئاز نوکي نا امام فلالخ نا و کاذف بولطمال قفاو ناف لوالا کلمع هب لمعا و ناک ددعّیا رخا اددع ناقفتي له نيءاطخال ي ف رظنا مٲ ايناٲ اءاطخ ناصقنلا وا ءدايزلا مسٲلف هنع اصقان وا هيلع اعم اناک ناب اقفتا ناف اصقان رخالا و ادئاز امهءحا نوکي ناب نافلٲخي وا ناصقنلا وا ءدايزلا ي ف ايناٲ عومومال ددعلا و يناٲل اءاطخال ي فالوا عومومال ددعلا برضا ف نيصقان اعم اناک و نيءئاز نم جرخ ام ف نيءاطخال ني ف ام لصف يلع همسقا و نيغلبمال ني ف ام لصف ذخ و لوالا اءاطخال ي ف ام و يناٲل اءاطخال ي ف لوالا ددعلا برض نم عفٲري ام عمءاف افلٲخا نا و باوجل وهف ءمسقلل ام ف نيءاطخال عومجم يلع کلد نم عمٲجي ام مسقا و لوالا اءاطخال ي ف يناٲل ددعلا برض نم عفٲري (٥٢٧ ص ، (هميدقل - ط) ، اءقفل هرکذٲ) باوجل وهف ءمسقلل نم جرخ

باباسحلل هصالخ رد يىاهب خيش

نإف لاؤسل بسحب هيف فّرصتت و لّوالا ضرورفمالم هيمّست و تئش ام لوهجمالم ضرفت نأب(١٤١) ضرورفمالم وه و رخآ ضرفت مٲ لّوالا اءاطخال وهف ناصقن وا ءدايزب اءاطخا نإ و بولطمالم وهف قباط طوفحمل هّمس و يناٲل اءاطخال ي ف لّوالا ضرورفمالم برضا مٲ يناٲل اءاطخال لصف اءاطخا نإف يناٲل نيصقان و نيءئاز نأاطخال اناک نإف يناٲل طوفحمل وه و لّوالا اءاطخال ي ف يناٲل ضرورفمالم و لّوالا نيظوفحمل عومجم افلٲخا نإ و نيءاطخال ني ف لصف يلع نيظوفحمل ني ف لصف مال مسقا ف نإ ؟ ءرشف لصف مهرء و هاٲلٲ هيلع ديز ددعّیا ليق ول ف(١٤٢) ، لوهجمالم جرخيل نيءاطخال عومجم يلع طوفحمل اف ، دئاز دحاو يناٲل اءاطخال ءٲس هضرفت وا ، ءدئاز ءٲس لّوالا اءاطخال ءٲس هضرف ني ف لصف مال يلع امهني ف لصف مال ءمسق نم جراخال و نوٲالٲ و ءٲس يناٲل و ءٲس لّوالا ءٲالٲ لصف مال يلع و هعبر هيلع ديز ددعّیا ليق ول و(١٤٣) ، بولطمالم وه و ناسمخ و ءسمخ نيءاطخال وا ، صقان دحاوب اءاطخا ءٲس هضرف ول ف ؟ لّوالا ال داع مهرء ءسمخ عمٲجمل نم صقن و هسامخا (بولطمالم وه و ءسمخ نيءاطخال عومجم يلع نيظوفحمل عومجم ءمسق جراخ و ، ءدئاز ءٲالٲ ءي نامٲ (نإ اءاطخال باسحب االوهجمال جارخٲسا ي ف عبارلا بابال ، باباسحلل هصالخ

هماركلل حاتفم

هيف فّرصتت ف ، لّوالا ضرورفمالم هيمّست و تئش ام لوهجمالم ضرفت نأ هناي ب و لمعلا ءقيرط و ضرفت مٲ ، لّوالا اءاطخال وهف ناصقن و ءدايزب اءاطخا نإ و ، بولطمالم وهف قباط نإف ، لاؤسل بسحب اءاطخال ي ف لّوالا ضرورفمالم برضا مٲ ، يناٲل اءاطخال لصف اءاطخا نإف يناٲل ضرورفمالم وه و رخآ نإف ، يناٲل طوفحمل وه و لّوالا اءاطخال ي ف يناٲل ضرورفمالم و ، لّوالا طوفحمل هيمّست و يناٲل نإ و ، نيءاطخال ني ف لصف مال يلع نيظوفحمل ني ف لصف مال مسقا ف نيصقان و نيءئاز نأاطخال اناک دءاقو حرشف ي ف ءماركلل حاتفم) . لوهجمالم جرخيل نيءاطخال عومجم يلع نيظوفحمل عومجم افلٲخا (٢٥٤ ص : ١٣ ج ، (ءٲيدحل - ط) ءمالعلا

ٲٲسا هءمآ نينچ زين ادخهء همانءل رد

رهوجل رحب باٲك رد : االوهجمال جارخٲسا يارب باسح ملع رد ٲسا ال دءاق مان (ا ع) [ء خ] . نينءاطخ يم جارخٲسا رد رايسب قيرط هكنادب : ٲسا هءش هءاد حرشف نينچ هءاق نال رٲافءل ملع ي ف دنهاوخ هچنآ ار لوهجمال هكنآ ، نأ هقيرط و ءشاب يم نينءاطخ سان بلغا لالح حلصا و لهسا و ...ءشاب اءاخ ال او قافالا معن ، ءشاب لاؤس اب قباطم رگا ؛ هءرك لمع نأ هب لاؤس بسحب و هءومن ضرف اءاخ رگا ؛ دنراء لومعم قباس روءسءب نأ رد . ءومن ضرف يرگي ءيچ ءياب سٲ ، ءياز ال ٲسا صقان دنمان لوا طوفحمل ارنا و هءومن برض يناٲل اءاطخا رد ار لوا ضرورفمالم سٲ ، ءشاب ناصقن ال هءايزب ءشاب ره اءاخ رگا هك ءومن هءحالم ءياب نال زا سٲ ، دنمان يناٲل طوفحمل ارنا و لوا يءاخ رءار يناٲل ضرورفمالم ني ف لصف مال ٲسا صقان ال ءياز وء ره هك ينعم نال هب دنشاب يم رگي ءكي قباطم وء نينءاطخ رگا و ٲسا لوهجمال ءمسق جراخ ، ءومن ءمسق نينءاطخال ني ف لصف مال رب ار نيظوفحمل يم لوهجمال ءمسق جراخ ، ءومن ءمسق نينءاطخ عومجم رب ار نيظوفحمل عومجم ءياب ، ءشاب يم هفلٲخم كي كي . دنٲفر رازاب رفن دنچ : هلاسم . ميروآ يم ار ريز هلاسم وء قوف هءاق مهف يارب . ءشاب

و دندش چراخ رازاب زا اهنآ هکنآ زا سپ . رخآ یلا و رتم هس یموس و رتم ود یرگید ، دیرخ هچراپ رتم مولعم دیسر هچراپ رتم شش کی ره ، دندومن میسقت دوخ نیب یواسم روطب و عمج ار دوخ یاه هچراپ : ل ح . ار اهنآ هدع دینک

اریز دنا هدیخ هچراپ رتم ۲۸ رفن ۷ تروص نیارد ، دشاب رفن ۷ اهنآ هدع مینک یم ضرف

$$28=7+6+5+4+3+2+1$$

اهنآ یعقواو مهس زا رتم ود هک دسر یم رتم ۴ کی ره ، مینک میسقت تفه رب ار رتم ۲۸ نوچ و رگید ضرف لاج . دنیوگ یم لوا یاطخ ار ۲ ددع نی . (تسا هدوب رتم ۶ یعقواو یمهس اریز) تسا رتمک اریز ، دنا هدیخ هچراپ رتم ۴۵ رفن ۹ تروص نیارد میریگ یم رفن ۹ ار اهنآ هدع و مینک یم

$$45=9+8+7+6+5+4+3+2+1$$

تسا رتمک اهنآ یعقواو مهس زا رتم کی هک دسر یم رتم ۵ کی ره ، مینک میسقت ۹ هب ار ۴۵ نوچ و لوا طوفحم) ۱۸ : دوشیم ، مینک یم برض ۹ رد ار (۲ ینعی) لوا یاطخ لاج . دندمان یم مود یاطخ ار کی نی و مینک مک ۱۸ زا ار ۷ نوچ (مود طوفحم) ۷ : دوشیم مینک یم برض ۷ رد ار (کی ینعی) مود یاطخ و (هئاسم . تسا نارادیخ دادعت هک دوشیم هدزای باوج ، مینک میسقت کی ینعی ، ااطخ ود لضافت رب راهچ لصاح ، دوشیم هفاضا ناموت دصراهچ یکی مهسب رگا هک دندرب ثرا یقیرطب ردارب ود : مود هس لصاح ، دیدرگ یم هفاضا ناموت دصراهچ یرگید مهسب هکنانچ و تشگ یم یرگید مهس ربارب . دوشیم لوا مهس ربارب

ل ح :

یمود مهس اذل دشاب ۲۰۰ یلوا مهس مینک یم ضرف :

$$150=4:600=400+200$$

$$550=400+150$$

تسا لوا یاطخ هک دوشیم ۵۰ لصاح مینک مک ، تسا یلوا مهس ربارب هس هک ۶۰۰ زا ار ۵۵۰ نوچ

، مینک ضرف ۱۶۰ ار یلوا مهس هکنانچ و

$$140=4:560=400+160$$

$$540=400+140$$

لاج . تسا مود یاطخ هک دوشیم ۶۰ لصاح مینک مک ، تسا یلوا مهس ربارب هس هک ۴۸۰ زا ار ۵۴۰ نوچ یم برض ۱۶۰ رد ار ۵۰ دعب و لوا طوفحم هک دوشیم ۱۲۰۰۰ هجیتن ، مینک یم برض ۲۰۰ رد ار ۶۰ مینک عمج مه اب ار ۱۲۰۰۰ + ۸۰۰۰ ینعی ارود نی نوچ ؛ تسا مود طوفحم هک دوشیم ۸۰۰۰ ، مینک تسدب ۲۰۰۰۱۱ ی-لوا مهس (اطخ ود عومجم) ۱۱۰ رب ۲۰۰۰۰ میسقت لصاح زا و دوشیم ۲۰۰۰۰ لصاح دی یم تسدب نینچ یمود مهس ، مینک میسقت ۴ رب و مینک عمج ۴۰۰ اب ار مهس نیارگا و دی یم

$$160011 = 4 : 640011 = 400 + 200011 \text{ (ادخده همان تغل)}$$

مولعمل العزجال ءانثتسا زوجي :دنیامرف یم نیضوع هیمولعم ثحابم لیذ دعاوق رد یلح همالع [4] ام الی ععبرأب ععلسلال هذه كتعب :لاق ولف یقابال ةلباقم یف رخآال نوکیف ، نیضوعال دحأ یف

رعس املعې نأ الل، كلذ هجولا و، ةلاهجل اقلطم لطبي: خيشلا لاق، مويلا رعسب ادحاو يواسي يدنع برقلال و. نم ثل اعابراً ةثالث يف حصي: لاق، ادحاو صخي ام الل: لاق ول و. مويلا عيبل حص امهريغ وأ ةلباقملا و ربجلاب هاملع ناف، ةلاهجل ىلإ يضفملا رّودلا توبثل، نالطبلا (١٢٠-١١٨ ص، ٤ ج، دصاقملا عماج) نم ثل اعابراً ةلباقملا

ىم و دزادرب ىم هبسانتم هعبرا ىهدعاق ناىب هب لوهجم جارختسا قرط حرش ماقم رد ققحم موحرم و، هيف عيبل حص ام رادقم ناملعي دقعلا نيح يرتشملا و عئابل نم دحاو لك ناك ناف: ئي: دىوگ ةبسانتملا ةعبرال و نيأطخلاك، قرطلا نم اهريغ وأ ةلباقملا و ربجلال قيرطب ىنثتسملا رادقم، دقعلا دعب كلذ جارختسا نم اهنكمت عيبل ءحصل يفكي ال و، فنصملا هركذ امك، عيبل حص سديلقأ نأ: هقيقت و...، ةبسانتملا دادعألا ةعبرالاب و... (١٢٠ ص، نامه) نالطبلا ةبجوملا ةلاهجل و، عبارلا ىلإ يئانثلا ةبسنك ثلثلا ىلإ لوألا ةبسن ناك، تبسانت اذا ةعبرال نأ ىلع نه رب دق اضيأ نه رب و. يئانثلا ىلإ يئانثلا ةبسنك مدقملا ىلإ مدقملا ةبسنلا لعج: ئي، ةبسنلا لادبأ وه ني مدقملا عومجم ةبسن نوكتف، ةبكرم تبسانت ةلصفم تبسانت اذا ةعبرال ريءاقملا نأ ىلع ني مدقملا ىلإ مدقملا ةبسن ناك تسكع اذاف، يئانثلا ىلإ يئانثلا عومجم ةبسنك مدقملا ىلإ عومجم سمخ ىنثتسملا نوكتف، هانركذ امل ققحم وه و، نيئانثلا ىلإ يئانثلا ةبسنك (ج، نامه): دننك ىم هراشا هعبرا بسانت هعاق هب زىن هىصولا باتك رد ناشىا (١٢٣ ص، نامه). ةلعسلا (٢٩٤ ص، ١٠)

دىامرف ىم هنوگ نيا باسحلا هصالخ رد هبسانتم هعبرا دروم رد زىن ىىاهب خيش:

حطسم ةواسم اهمزلي و (١٣٢) اهعبار ىلا اهثلاث ةبسنك اهيناث ىلا اهلوأ ةبسن ام ىه و (١٣١) نيطسولا حطسم مسقاق نيئرطال دحأ لهج اذاف (١٣٣)، هىلع نه رب امك نيطسولا حطسم نيئرطال وه جارخال مولعملا طسولا ىلع نيئرطال حطسم مسقاق نيئرطال دحأ وأ، مولعملا فرطلا ىلع ىا وحن لوألاف (١٣٥)، اوحن و تالماعملاب و ناصقنلا و ةدايزلاب قلعتي نأ ام لاؤسلا و (١٣٤): بولطملا و ذخألا ئمسي و رسكلا جرخم ذخأت نأ قيرطال و (١٣٦)؟ الثم ةثالث راص هعبر هىلع ديز اذا ددع: ةثالث تامولعم كعم لصحيف ةطساولا ئمسي هىلا تيئانثا امف لاؤسلا بسحب هيف فرصتت ىلا لوألا وه و ذخألا ةبسن و، اذك راص هلوqb لئاسلا هاطعأ ام وه و مولعملا و ةطساولا و ذخألا يف ذخألا برضا، عبارلا وه و مولعملا ىلا ثلثلا وه و لوهجملا ةبسنك يئانثلا وه و ةطساولا و (١٣٨): ئاسمخ و ئانثا لاثملا يف وهف (١٣٧)، لوهجملا جرخيل ةطساولا ىلع لصاحلا مسقا و مولعملا و رّعسملا لاطرا ةسمخف؟ مكب نالطر، مهارد ةثالث لاطرا ةسمخ ليقل ول امكف يئانثلا ام ةبسنك رعسلا ىلا رّعسملا ةبسن و نمثلا هنع لؤسملا و نمثملا نالطرلا و رّعسلا ةثالثلا، ةسمخ وه و لوألا ىلع ةتس وه و نيئرطال حطسم مسقاق عبارلا لوهجملا ىلا نمثملا وه و نيئرطال حطسم مسقاق ثلثلا وه و نمثملا لوهجملا؟ ئي مهردب لاطر مك ليقل ول و (١٣٩) و هسئج ريغ يف لاؤسلا رخآ برضت مهلوق ذخأ انه ىه نم و (١٤٠)، ةثالث وه و يئانثلا ىلع قرشع ثلثلا بابلا، **باسحلا هصالخ**، هب ظفحتحاف عفّنلا ميظع باب اذه و، هسئج ىلع لصاحلا مسقت (هبسانتملا هعبرالاب تالوهجملا جارختسا يف)

تسا هدمآ نىنچ نيا زىن ادخه ده مان تغل رد:

اى دادعا نأ زا تسخن تسا هدش صرف هچنآ تبسن هك تسىئاهرادقم اى ددع راهج نابساحم دزن ثلث رد اهنآ زا تسا هدش صرف هچنآ تبسن دننام ىنات رد اهنآ زا تسا هدش صرف هچناب اهراقم دنمان طسو و د ار موس و مود و فرط و د ار مراهم و لوا و. دشاب، عبار رد اهنآ زا تسا هدش صرف هچناب هبسانتم هعبرا ار دادعا نيا سپ. هه دبشاب چنپ تبسن دننام تشه هب راهج تبسن آلثم تسا ددع نىمود هك تشه ددع هب اضر صرف تسا ددع نىلوا هك راهج تبسن هك نانچمه وور نىزا دنمان حطسم هك دىأ مزال و. هه دبشاب چنپ تبسن دشاب نىنچمه، ددع مامت هب تسا مىن تبسن اضر صرف اى ددع هس، تسا هبسانتم هعبرا مكح رد هچنآ اما و. دشاب ىواسم نيئرطال حطسم اب نيئرطال هب راهج تبسن آلثم، دشاب شموسب مود تبسن دننام شمودب نأ لوا تبسن هك تسىئاهرادقم

ار ددع هس نيا هكنيا و .دنمان زین درفلةبسانتم ارنا و تسرا هدرناشب تشه تبسن دننام تشه نیفرط دادعا حطسم یواسم دادعا نآ رد طسو عبزم هک تسنآ یارب دننادیم هبسانتم هعبرا مکح رد طباض ربام هک یحرش زا ،دهاوخ ب لیمکت و حورشم روطب ار بلطم نیا قیقحت سک ره و .دشاب تاحالطصا فاشک) .دنک هعجارم میا هتشون تسرا نیهاربل حصوصم یمسم هک باسحلادعواق هجرد راهچ رما نیا یارب و لوهجم ددع دوشیم هدرک مولعم نادب هک تسرا هدعاق باسح ملع رد .(نونفلل سب عبار هب ثلاث تبسن هک دشاب نانچنآ یثاب لوا ددع تبسن هک روطنیا هب تسرا ررقم دادعا دشاب لوهجم نیفرط زا یکی هک هاگره .دنمان نیطسو ار ثلاث و یثاب و دنیوگ نیفرط ار عبار و لوا هک ردقنآ سب مولعم فرط دادعا رب نک میسقت ربارب ار برض لصاح هدرک برض مه اب ار نیطسو هیپور ود هک دسرپ یسک رگاالثم دوب دهاوخ لوهجم فرط ردقنامه دسر مولعم فرط دادعا زا ددع کیب زا یکی اجنیا رد نوچ هک میئوگ دوب دهاوخ دنق راثآ دنچ ار هیپور هدرهچ دشابیم دنق راثآ شش ار و داتشه دش لصاح میدرک برض مه اب دشاب هدرهچ و شش هک ار نیطسو سب تسرا لوهجم نیفرط هک دیدرگ مولعم دیسر و دو لهچ ددع کی رهب میدومن تمسق دشاب ود هک مولعم فرط رب ارنا سب راهچ تبسن شش اب ار ود هکنانچ هک تسرا رهاظ نونکا . تسرا دنق راثآ و دو لهچ اجنیا رد لوهجم فرط نک ساق و . بولطملا وه و تسرا ثلث تبسن و دو لهچ اب ار هدرهچ روط نیمه تسرا ثلث ماع میهفت یارب لهس ترابع نیا هب ار هدعاق نیا و دشاب لوهجم نیطسو زا یکی هک یتقو نیرب (هبسانتم هعبرا لخدم ،ادخهدهمان تغل) .(تاغلل ثایغ) . ما هتشون

نآ و درمش یم بانطا ار هقف رد لئاسم نیا زا هدافتسرا رد یثاب دیهش هیور راهج بحاص هتبالا [5] دناد یم هیقف هیظو ار

اهنم و ،ةلباقملا و ربجلل قیرط اهنم قئارط بولطملا نایب و رودلا اذه نم صلختلا یف ءاملعلل ةفیظو هنوک مدع ةرورض هلحم ریغ یف ناک نإ و کلاسملل یف امهب بنطأ امک نیئاطخلل قیرط ساقی یتلا ةیتآل ءلأسملا یف -یلعت هللا ءاش نإ -امهنم لوألا ةیفیک عمستس و ،هیقفلل حرش یف مالکلا رهوجلهس رمألا و دعاوقلل یف اهیف بنطأ یتلا ةیرودلا لئاسملا نم اهریغ اهیلع (۴۶۹:ص ۲۸ ج ؛مالسإل عئارش

ةباحملا لباقم ةثرولفل ،نمثلا نم ءیش فصنب دبعلل نم ءیش یف عیبلل حصی ةثلاثلا یف و یف ةدئازلا ةرشلل و دبعلل اف ،نمثلا نم ءیش فصن مهل لصح دق و ،نمثلا و ةکرتلا نم ءیش ةفیظو وه سېل امم کلذ ریغ ىلا ،ناتلث و نورشع و ةتس اذا ءیشلاف ،فصن و ءیش ریذقت رکذ هنإف ،کلاسملل یف نیدیهمشلل یثاب اصوصخ ،ءاملعلل نم ةعامج هیف بنطأ نإ و ،هیقفلل فراعملل ىلع لهس رمألا و ،یوبرلل یف اضیأ نیئاطخلل قیرط و ،قیرطلا اذهب کلذ جارختسرا حرش یف مالکلا رهوجلملاعلا هللا و لوألا قیرطلاب هانرکذ ام ریغل لهسألا و ،باسحلل ةقیرطب (۴۷۲ :ص ۲۸ ج ؛مالسإل عئارش

تسوېپ هب ءاهقف تاملک رد نیأطخلل باسح هدعاق زا هدافتسرا دراوم هب ىلیصفت هعجارم یارب [6] دىامرفب هعجارم ۲ هرامش

همالعه دعاوق رد رجب

باتک نیخا آلا و. دناهتفرگ هلصاف نآ زا اههزوج ریخا نورق رد هنافسأتم هک ماهتفگ ررکم نم رد نآلا. دوهتشدگ [2] رجب ملع شیدایی زا نرق دنچ یلح همالعه نامز. [1] تسا دعاوق، یلح همالعه هعجارم اچک ره. دننادیم ار نآ همه و تسا یبرع نآ مساینعی. تسا «Algebra» ملع نیایا مسایند لک هدوب یناجزوب و یمزراوخ یارب، هدوب مالسا زا دعوب رجب ملع شودح و شیدایی. تسا هنوگنیای دینک [3] دشابیم شدعب یارب همالعه. دش عورش موس نرق اهنیایا. تسا

لح اه نیایا: دنیوگیم هک دسریم یلئاسم هب تالماعم رد نیگنس یهقف نتم رد و دعاوق رد یلح همالعه و متسه دلب مه همالعه نم ینعی؟ تسا انعم هچ هب همالعه هم لک نیایا. [4] هلباقمالم و رجب لابل دوشیم [5] درک هدافتسا هقف رد ملع نیایا زا دیاب هک میوگیم مدوخ بطاخم هب هک منادیم تسرد ار نآ مه

دعاوق باتک فیلات خیرات هنیمز رد لاوقا [1]

تسا فالخا دعاوق فیرش باتک فیلات نامز دروم رد

۶۹۹ لاس

دراد نیققحلم رخف دوخ دنزرف هب هک یتیسو نمض رد دعاوق فیرش باتک نیایا رد دوخ همالعه زا مشش ههد یادتبا رد و یگلأس هاجنپ ندرب نیایا هب زا سپ ار باتک نیایا هک دنک یم حیرصت: تسا هدومن فیلات شیشو کرابم تایح

هٔصو

هٔبحی ام یلإ كدشرأ و، هتمزالم و ریخا لعفل كقفو و، هتعاط یلع یلعات هٔلل كناعأ - ینب ای ملع هب رقت ام لكب كآب و، نیرادلایف كدعسأ و، هانمتت و ریخا نم هلمأت ام كعلب و، هاضری و بابسأ كقزر و، تاحالصلاب كلأمعأ متخ و، دیرل شیعلا و دیرسل رملایف كل دم و، نیعلای دق ین - رورشل كنن عفد و، روضحم لك هٔلل كاقو و، تاكلربل مئاطع نم كیلع ضافأ و، تاداعسل طافللأب مالسلإل عئارش دعاوق هیف كل تنیب و، ماكحلأل یواتف بل باتكلا اذه یف كل تصخل نم تغلب نأ دعوب كلذ و، دادسلای قیرط و داشرلا جهن هیف كل تحضوأ و، هزرحم تارابع و هزرحم هلا و هیلع هٔلل یلصل ایاربلا ديس مكح دق و، نیسلا رشع یف تلخد و نیسمخلا رملای (714 ص ۳، ج ۳، ماکحال دعاوق). ایانملا كارتعا أدبم اهأب

باتک رد ناشیای دوخ حیرصت هب انب) ۶۴۸ لاس رد یلح همالعه بانج دلوت نامز هب تیانع اب نامز نیایا بیترت) هئامتس و نیعبرأ و نامث هئاس ناضمر رهش نم نورشعلا و هئاسلا دلوملا و: شیشو یلاجر. دشاب یم یرمق یرجه ۶۹۹ لاس، (۱۵۹ ص، لاوقالا هصالخ

۶۹۳ ای ۶۹۳ لاس

نیا رد .تسا هتخادرپ دوخ ببتک رکذ هب زین لاوقالا ةصالخ بیترت ،دوخ یلاجر باتک رد ناشیا مان یفلتخم یاه باتک زا ،تسا یرجه (۶۹۲ خسن زا یخرب قبطو) ۶۹۳ لاس نآ فیلت نامز هک باتک :تسا هلمج نیا زا زین دعاوق هک دنرب یم

رّهطم نبّیلع نب فسوي نب نسحلا

و ادلوم یّیلحلا روصنم وبأ - ءارلا و ،ةدّشملا ءهلا و ،ةمّجعملا ریغ ءاطلا و ةمومضملا میملاب - ببتک هل - باتکلا اذه فنّصم ،انکسم

یف نیملسلملا بهاذم عیمج هیف انرکذ ،هلثم لمعی مل :بهذمل قیقحت یف بلطملا یهتنم باتک هنم انلمع ،یلاعت ؤلللا ءاش نإّمتی ،هیف انفلخ نم ججح لاطبإ دعب ؛هدقتعن ام انّجر و ،هقفلاب عبس - **ةئامّس و نیعست و ثالث ةنس** رخآل عیبر رهش وه و - خیّرأتلا اذه یلإ (۱۵۸ ص) .مارحلا و لالحللا ةفرعم یف ماکحأل دعاوق باتک ... (۱۵۵ ص ،لاوقالا ةصالخ بیترت) .تادّلمج

نیا :دیامرف یم هنوگ نیا نآ خیرات و باتک فیلتا هجو دروم رد ماثللل فشک فیرش باتک بحاص و لوقعم لیصحت هب لاغتشا زا سپ وا دوخ راهطا هب انب و نیققحملا رخف تساوخر هب باتک :تسا هدش فیلتا لوقنم

تأرق و ،لوقنملا و لوقعملا یف - هجور ؤلللا سّدق - یدلاو یلع تلغتشا اّمل :مالسإلا رخف لاق ،هقئاقح و هراسأل اعماج ،هقفلایف اباتک لمعی نأ هنم تسمتلا ،انباحصأ ببتک نم اریثک ،مکحل نم اهمزلی ام یلإ ةدعاقّلك دنع ریشی نأ و ،ناهربلا و نیلوصأل یملع یلع هلئاسم ینتبی هیبنتل ،اهوحف و یرخأ ةدعاق یلعّصن نم مزل ام و ،هاوتف و هدقتعم کلذ لبقرکذ دق ناک نإ و نیّدلقملا لاهجل نم ریثکّنظی دقف ،مارحلا و لالحللا ئدابم دعاوق و ،ماکحأل لوصأ یلع دهتجملا دّیجلارعلشلل لیو :لیق امک ،ادحاو افرح همالک نم اومهفی مل مهّنا اوملعی مل و ،هیف ماکحأل ضقانت یهنتا ،ءوسلا ةاور نم

هدش فیلتا ۶۹۲ ای ۶۹۳ لاس رد باتک هک تسا لوقعم ای ۶۸۲ لاس رد رخف بانج دلوت هب تیانع اب :دهد یم خساپ ناشیا ؟دشاب

یفینصت سامتلا و ،لوقنملا و لوقعملا یف باتکلا اذه فینصت لبقر هلاغتشا دعبتسی دق و **باتکلا فنّصملا دّق و ،ةئامّس و نینامث و نیتنثا ةنس دلو ؤنأل ،اذک و اذک هتفص باتک و نیعست و ثالث ةنس ؤنأ و ،اهل ةدع خیرات رکذ و ،ةصالخلا یف هتافنصم یف** مامتإ دنع رمعل نم هل ناکف ،**نیعست و نیتنثا ةنس خسنلا ضعب یف و ،ةئامّس** ءاشی نم هیئؤی ؤلللا دیب لصفلا نکل و ،هلبق اّمع الصف ،لقأ و ،رشرع و ،رشرع یدحإ باتکلا

یف تعرش و ،ةنس ةرشرع ثالث لمکأ مل و اهلوقنم و اهلوقعم مولعللا لیصحت نم تغرف دق و لمکأ مل و صیخلتلل حرش مهف یلع صیرحلا ةینم تفّنص و ،ةرشرع یدحإ لمکأ مل و فینصتلا ،شاح و حورش و نوتم نم ةرشرع یلع فینی ام یبتک نم هلبق تلمع تنک دق و ،ةنس ةرشرعست ةعیرشلل لوصأ یف ةعیربلل دوخلا و ،نیدللا لوصأ یف ةدبزل و ،اهعباوت و ةغالبلایف صیخلتللاک نینس رشرع نبا انأ و سوردللا نم یقلل تنک و .ةّیفسنللا دئاقع حرشی شاح و ،فشاکلا و ،اهحورش و ،هلّوظم و هرصتخم ،ینازاتفتلل صیخلتللایحرش

مان قاحلا لامتحا ؛تسا لمات لباق هک دنیامرف یم حرطم زین ار یرگی دلامتحا نایاپ رد ناشیا نینس دعب ةصالخلا یف امب باتکلا مساقاحلإ لامتحا عم اذه :ةصالخ باتک فیلتا زا سپ باتک (۱۱۲-۱۱۱ ص ،۱ ج ،ماثللل فشک) اهفیلتا نم

اهیف ببتکلا هذه و :دوش یم تیوقت ببتک نیوانع رکذ نایاپ رد هصالخ رد همالع مالک اب لامتحا نیا (۱۵۹ ص ،لاوقالا ةصالخ بیترت) همامتإ یلاعت ؤلللا نم وجرن ،متی مل ریثک

هديرک ناوونع ۶۹۳ ای ۶۹۲ لاس اربا تک فیلأت خیرات، لاوقالا ؤصالخ هب دان تسا اب ارهاط زین ؤعی ردلا تس:

مارحل و لالحل لئاسم یف ماکحلأ دعاوق : ۹۳۰

اهیلع فنصملا رصع هخسن، ؤروهشملا ؤلوا دتملا بتک نم یه و 726 یفوتملا یلحل ؤمالعلل و یشاوخل و ؤقیلعلتلا ترم دق و 725 یف یلماعلا میهاربإ نب رصان نب نیسحل اهانأ: هئاهنإ نیلیق و ؤمارکلا حاتفم و ماثلل فشک و دصاقملا عماج لثم، هلحم یف لک هیلع ؤریثکلا حورشل سامتلأب ماکحلأ دعاوق نیب و هاواتف هیف صخل هقفل یف، نیتس و ؤئامتس دعاوقلا لئاسم ددع لاسرإب لصفتملا ؤالآل فدارت و ؤامعنلا غباوس یلع هلل دمحلا]: هلوأ . نیققحمل رخف هدلو 692 و 693 یف هنم غرف دق و، روکذمل هدلو یلإ ؤطوس بم ؤیصوت هتمتاخ یف و [... ؤایبألأا اضر دمحم خیشل نب یلعل خیشل ؤناخ یف دوجوم هخسن و ماثلل فشک یف هرکذامک ؤاطغل فشاک،

عبط، نیتسل رشع یف لخد و نیسمخ رمعل نم غلب نأ دعب همتأ هنإ: مرخآ یف لاق نب نیدل رخف دنع دجوي و 1329 یف ؤعان یشاوخم ریبک یلحرع طقب اهنم و 1272 یف اهنم ارارک یلإ ؤعیردلا). یلحل ؤمالعل ؤزاج اهیلع و 724 اهتباتک یور، هخسن اضرأ نارهل یف نیدل دجم (۱۷۷-176 ص: 17 ج: ۱؛ ؤعیشل فیناصت

هديرک دراو لاکشا گررباقآ رب، دعاوق بابتک یا هتنا رد همالع بانج تیصو هب دان تسا اب زین یخرب دن:

یلعل یلاعت ؤللأ کناعأ ینب ای ملعا: هلو قب هدلو اهب یصوي ؤمالعلل ؤمّیق ؤیصو بابتکلا رخآ یف و مالسإلأ ؤئارش دعاوق کل تنّیب و، ماکحالا یواتفّ بل بابتکلا اذه یف کل تصّخل دق .. هتعاط نا دعب کلذ و، دادسلأ قیرط و داشرلأ جهن هیف کل تحضوأ و، ؤرحم تارابع و ؤرصتخم طاقلأب کأرتعا أدبم اّنب ایاربلا دیس مکح دق و، نیتسلأ ؤرشع یف تلخد و نیسمخل، رمعل نم تغلب .. ایانملا ..

و، ه 700 و 699 ماع هنع زواجت و، ه 698 ماع نیسمخلأ غلب دقف، ه 648 ماع دیلاوم نم ؤمالعللأ نا امب و ؤرکذت). ماتب سیل ه 692 و 693 ماع دعاوقلا فلأ ؤنأ نم زیجملأ انخیش هرکذام نا ملعی کلذب (254 ص: 1 ج: ۱؛ نایعألأ

هنوگ نیابلطم و دنیب ناوت یم، تسا هدش ناوونع غارف هملکأح یرص نأ رد هک ؤعیردلا مالک زا غراف کیدزن یط رد نأ لیمکت اما تسا هدوب نأ زا لب ق ای و ۶۹۲ لاس زا تباتک یا دتبا خیرات هک درک عمج دشاب یم ۶۹۹ لاس ینعی لاس هد هب.

۷۲۰ لاس ۳.

هنوگ نیایکرک ققحم موخرم نادرگاش زا یخرب زا ؤاملعلأ ضایر رد، هاگدی و دنیابلقام هطقن رد دن: ۷۲۰ لاس هب و لاس هد یط رد ار دعاوق فیلأت هک تسا هدش لقن

مهنم و: خیشملا یماسأ رکذل ؤلومعمل هتلاسر یف یکرکلا یلعل خیشلأ ؤذمالت ضعب لاق و یلحل رهطملا نب فسوي نب نسحل نیدلأ لامج ؤمالعلأ ماغرضلأ دسالا و ماقمقلأ رحبلأ خیشلأ دعاوقلا بابتک اهنم، نیئتاملأ یلعل فینت یتلأ ؤنسحلأ تافلؤملا و ؤریثکلا فیناصتلأ بحاص ؤیاهن و مالکلا ملعل یف مارملا ؤیاهن و ؤیاهنلا و بلطملا یهتنم و فلتخملأ و ریرحتلا و داشرلأ و ملعل یلا لوصولأ بیذهت و یداهلأ و نیدشرتسملا جهن و قحلأ جهن و لوصولأ ملعل یلا لوصولأ ؤنس نینس رشع یف اهفلأ دعاوقلا هفیناصت دوجأ و، حالصلأ جاهنم و داقتعالأ بجاو و لوصولأ 363- ص: 1 ج: ۱؛ ؤالصفلا ضایح و ؤاملعلأ ضایر). یهتنا -دادغبب هسردب لغتشا و ؤئامع بس و نیرشع

دردان رواب ار ی بلطم نی چ اما دوح ناشی

فی لآت ناك و ،ةئامع بس و نی رشع و تس ةنس ةمالعلا ةافو نالف الوأ اما :رطن همالك یف :لوقأ و (۳۶۴ ص ،نامه) ... دعاوقلا

یدرج ورب هلالا تیآ موحرم هناخباتک رد دوجوم یطخ هخسن رد نی چمه و دوجوم عبط رد فلوم ترابع هک تسایع) تسایع هدش همجرت زین شخب نی ،یسراف نابز هب باتک همجرت رد اما دراد طقس یرجه ۷۲۰ لاس رد یگل لاس هد نس رد» هک تسایع هدش همجرت هنوگ نی ،باتک نی رد الاب هرقف : (همالع بانج نس هن و تسایع فی لآت نامز لوط ،لاس هد زا دوصقم هک نآ لاح و !«هدرک فی لآت

هب انب و تسایع هتشدگرد 726 لاس رد همالع،اریز تسین رطن زا نورب لضاف نی مالک،دیوگ فلؤم فی لآت زا نامز هچ و دشاب هتشون شت لحر زا شپ لاس شش ار دعاوق باتک ی تسایع و هتشون ضایر همجرت) .دشاب هدرک سیردت،هدوب دادغب رد هک یضرف رب،دادغب رد ات هتفای تغارف نآ (۴۹۹ ص ۱، ج ۱، همالع

یارب ییاج رگید دشاب فی لآت یادتبا هن و نایاپ نامز ، ۷۲۰ لاس زا دوصقم رگا دسریم رطن هب .دنام یم نیقاب دادغب رد تنوکس دروم رد ماهبا زا ریغ ضایر بحاص لاکشا

دندکیم ناونع ۶۹۹ لاس نامه ار باتک فی لآت نامز ،لمآلا لما رب زین دوح هقیلعت رد یدنفا موحرم

و ،ةئامتس و نیعست و عست ةنس ناضمر رهش عسات ةلیل هفیلات نم غرف (مكحألا دعاوق باتك) یف ةجحلایذ نم رشع عبار ةلیل هنم فلؤملا غارف نأ هتذمالت ضعب طخب هنم ةخسن رخآ یف تیأر (۱۲۷ ص ؛ لمآلا لمأ ةقیلعت) .ةروكذملا ةنسل

درگاش مالک رب ،باتک نایاپ رد همالع بانج تیصو هب دانتسایب زین نیما نسحم دیس موحرم دندکیم دراو لاکشا یکرک ققحم

۶۶۰۰ هلائسم یشاوخل و حورشلا ریثك نادلجم مارحل و لالحلا ةفرعم یف مكحألا دعاوق (13) غرف و نینس رشع یف هفلأ هفی ناصت دوجأ هنای سلجملا ذیمالت ضعب نع ضایرلا یف .ةلأسم اما دعاوقلا رخآ یف یتلا هدلول ةمالعلا ةیصو یف و .یهتنا دادغب هسردب لغتشا و 720 ةنس هنم هنم غارفلا دنع هرمع نوکیف نی تسلا رشع یف لخد و نیسمخلا غلب نا دعب هنم غرف هنأ یلع لیدی ؛ ةعیشلا نایعأ) ۷۲۰ ةنس ال 699 ةنس هفیلات نم هغارف ناك 648 ةنس هتدالو تناك اذاف ةنس 51 (۴۰۴ ص ؛ ج ۵)

هب («یدنبهتسكش» و «هدشهتسكش یاههكت یزاسیکی» یانعمه ربجلای **یبرع هژاو ماو**) ربج [2] رد ربج .تسایع **تایضایر یاههخاش** نیرتعیسو زا یکی ،**زیلانآ** و **هسندنه** ،**دادعا** **هی رطن** هارمه ابی رقت هک تسینامسیر و ؛دزادرپ یم **یتایضایر یاهدامن** نی هعلاطم هب دوح تلح نیرتیمومع یتامدقم تالداعم لح لثم یدایز ثحابم لماش هخاش نی .دندک یم هچراپکی مه اب ار تایضایر مامت **ربج** ار ربج رت یتامدقم یاه شخب .تسایع **اهنادیم** و **اههقلح** ،**اههورگ** نوچ ییاهدیجرت هعلاطم ات بلغا یتامدقم ربج .دندناوخ یم نردم ربج ای **درجم ربج** ار نآ نردم یاه شخب و ؛دندمان یم **یتامدقم** و **یکشزپ** نوچ یرگید **یدربراک مولع** هوالع هب **یسندنهم** ای **مولع** ،تایضایر هعلاطم مهم شخب طسوتاً تدمع هک تسایع هتفرشیپ تایضایر یلصا یاه هخاش زا یکی **درجم ربج** .دشاب یم **داصتقا** ،دوش یم هعلاطم یا هفرح **نانادیضایر**

نوچ یی‌اه‌دی‌رجت زا **باسح** فالخر رب ربج رد. دنا توافتم **دی‌رجت** زا هدفاتسا رد **باسح** اب **ی‌تام‌دقم ربج** یم هدفاتسا، دنا فللتخم ری‌داقم ندرک رای‌تخا هب زاجم هک یری‌داقم ای لوهجم دادعا یارب یی‌اه‌دامن $x = 3$ رادقم یعمج یاه سوکعم لامعا اب اما، تسا مولع‌مان x دامن، $x + 2 = 5$ رد لاثم ناو‌نع هب ددرگ. تسا **ألخ** رد **رون تعرس** تباث c دامن و، دنا ری‌غتم m و E دامن، $E = mc^2$ رد. دوش یم ادیپ نآ یارب زا رت حضاو و رت هداس رایسب هک دنک یم هئارا **تال‌داعم** لح و **اه‌لومرف** نتشون یارب یی‌اه‌شور ربج. دنتشون یم **اه‌لکش** ای و تام‌لک بسح رب ار زیچ همه هک تسا یمی‌دق یاه‌شور.

؛دنام‌ن‌یم «ربج» ار درجم ربج رد یتایضایر‌ءایشا زی‌عون. دراد مه رت ی‌صصخت یاه‌درب‌راک ربج یه‌ژاو (ادیپ یکی‌و‌ت‌یاس). **ی‌ربج یژول‌وپوت** ای **یطخ ربج** لثم یی‌اه‌ناو‌نع رد لاثم ناو‌نع هب

ةلباقم‌لا و ربج‌لا ملع

تامولعم نم ەي‌ددع تالو‌هجم جارختسا ەي‌في‌ك ەي‌ف فرعي ملع ەنال باسح‌لا ملع عورف نم وه و ەي‌ف ەانتثتسا‌لاب ەلداعم‌لا ەلمجلال نم صقن ام ردق ەدازي ربجلال ینعم و صوصخم هجو ىلع ەصوصخم مەنا ەناي‌ب و لداعتلل ني‌تلمجلال یدحا نم دئازلا طاقسا ەلباقم‌لا ینعم و الداعتيل یرخالا ەلمجلال ني‌عتي هب ەنال ددعال اهلوا كلذ ىضتقت ەبسن نم بتارم تالو‌هجم‌لل اولعجي نا ىلع او‌ح‌لطصا ثي‌ح نم وهف لو‌هجم لك نال ەيشلا اەي‌ناث و ەي‌لا لو‌هجم‌لا ەبسن نم هجارختسا‌ب لو‌هجم‌لا بولطم‌لا عبرم وه و لام‌لا اەثلاث و ەي‌ناث‌لا ەبترم‌لا ەي‌ف ەفي‌ع‌ضت نم مزلي امل رذج اضيا وه و ەيش ەما‌هاب نولباق‌ي‌ف سانج‌الا ەذه نم رثكا وا ني‌فلتخم ني‌ب ەلداعم ىلا ضرورم‌لا لمعال جرخي مەبم اەيلع ىتلا ەثلاث‌لا ىلا لوؤي و احي‌حص ري‌صي ىتح رسك‌لا نم اەي‌ف ام نوربجي وضع‌بب اەضعب ەبسن‌لاب یم‌سي‌سفن ەي‌ف برضي ددع لك نا ەحي‌ضوت. لام‌لا و ەيشلا و ددعال ىه و ربجلال رادم ئي‌ش ەي‌ف فرصتي لو‌هجم لك ڪانه ضرفي و ملعال اذه ەي‌ف ئي‌ش ەسفن ەي‌ف ەبرض لصاح ىلا دحا ەي‌ف ڪا نال ملعال ەي‌ف الام رو‌ك‌ذملال ددعال ىلا سايق‌لاب برضلا نم لصاح‌لا یم‌سي‌س و اضيا عفر ربجلال ەايشا ەعبرال لدعي ئي‌ش‌لا ەرشع انلوق ەي‌ف ام‌ك ەانتثتسا‌ب سانج‌الا نم ني‌لداعت‌م‌لا ربجي ەناك ەلم‌اك ەرشعال لعجي‌ف ەنم ینتثتسم‌لا ىلع ینتثتسم‌لا لثم دازي ناب ەانتثتسا‌لا ىلع ەرشعال ربج دعب لاثم‌لا ەي‌ف ەيشلا ەدازي‌ك ەلي‌دع ىلع ینتثتسم‌لا لثم دازي و اەناصقن صقنت نا ەلباقم‌لاف ەلثامتم سانجا ني‌فرط‌لا ەي‌ف ڪا نا و ەسمخ ري‌صت ىتح ەايشا ەعبرال ەي‌ف ام‌ك ەاواسم‌لا ىلع وضع‌بب ەايشالال وضع‌بب لباق‌ت ىه لي‌ق و. ەدحاو ەدعب ني‌فرط‌لا نم سانج‌الا ملع ني‌لمعال ني‌ذهب ملعال یم‌س و. ەاواسم‌لا ىلع ەسمخ‌لاب ەرشعال تلبوق اذا رو‌ك‌ذملال لاثم‌لا نال لئاسم‌تس ىلا مەدن ەلداعم‌لا تەنتا ام رثكا و ەي‌ف ام‌ه‌عوقو ەرثكل ەلباقم‌لا و ربجلال نا ان‌غلب دق و نودلخ نبالاق. ەتس ەي‌جت ەب‌كرم وا ەدرفم لام و ەيش ىا رذج و ددع ني‌ب ەلداعم‌لا قوف ىلا اەغلب و ەتسلال ەذه نم رثكا ىلا تال‌داعم‌لا ىه‌نا قرشم‌لا له‌ا نم مي‌لعات‌لا ەئم‌ا وضع‌ب یم‌اس‌أ نع نونط‌لا فشك). ىه‌نتا ەي‌سدنه ني‌ه‌اربب ەقي‌ثو الامعا اهل‌ك اهل جرختسا و ني‌رشعال (579-5۷۸:ص 1، ج 1، نونفال و بتكلال

نآ عوضوم هک یم‌السا نارودت‌تایضایر زا ىما‌خاش، ەلباقم و ربج. باسح ای ەلباقم و ربج ای **رُبَج** زین و ىسدنه و ىباسح یاه‌شور زا هدفاتسا اب و تال‌داعم لح هار زا تامولعم زا تالو‌هجم جارختسا. دزاد‌رپ‌یم زین اەى‌اه‌لم‌جدنچ باسح هب تایضایر زا ەخاش نیا نینچمه. تسا ملع نیا صاخ یاه‌شور ضایر مولع زا ىکی رب ربج ۱۳/۱۹ دس زا ەژی‌وهب هک ىتالو‌حت رثا رد، ەزورما و تال‌داعم لح و تسا (...، تئىه، ەقلج، ەورگ) یربج یاه‌رات‌خاس ىسررب نآ عوضوم هک دوش‌یم قالطا هب ار ەژاو نیا ەلاقم نیا رد ام اما. دی‌آ‌یم رامش‌ه‌ب نآ زا ىکچوک شخب اەنت اەى‌اه‌لم‌جدنچ باسح. درب می‌هاوخ راک هب، تسا ەت‌شاد یم‌السا نارود رد هک یم‌وهفم.

ەلباقم و ربج یاه‌ه‌ژاو ىانعم

راک هب (م ه) ی مزلخ ایسوم نبدمحم راک ناونع رد راب نی تسخن (ربج :ی سراف رد) «ربجلال» ژاو
رثم) ی تاریریغت رصتخم اب (هلاقم لابلند : کن) باتک نی ا ب نیای پورا یی انشأ زا سپ و ،هتفر
رد هژاو نی .تسا هتفای هار رگیدی اهنا بز هب (هس نارف رد algèbre و یسیل گنارد algebra تروص هب
ود رب یواسم یا ههللمچ ندوزفا لمع رب ار نی میزراوخ اما ،تسا ناربُج و یدنبهتسکش یانعم هب یبرغ
باتک ناونع رد مه آ مک – ملبلقم ژاو .دنکی-م قالطا ،ی-فنم یا-ههللمچ فذح یارب ،هلداعم کی یوس
ترابع نیارد لثم) تسا هل داعم فرط ود زا یواسم ری داقم فذح یانعم هب – دوشیم هدیدی میزراوخ
هللمچ زا ،یفراعمل ا قرئاد را ثآ ناگدنسیون .(۴۰؛ یسوم نبدمحم ،یمیزراوخ ،«...تلباق و تربج اذاف»
ص) ینافکا نبا ،(۳۹۳ ص) (۱۲۰۹ ق / ۶۰۶) یزار نی دلارخف ،(۲۰۰ ص) (م ۹۹۷ / ق ۳۸۷ د) یمیزراوخ دمحا نبدمحم
یحَـرَک هللمچ زا ،یمیزراوخ زا سپ نانادر بج بلاغ و (۵۷۹ / ۱) هفیلخ یجاح و (۳۲۷ / ۱) هدازی رپوک شاط ،(۹۰
(74، اتسولب) دناهدرب راک هب ینعم نیمه هب ار هژاو نی ،(۱۰ م / ق ۴ دس)

ی‌ا ربّ الّثم .دربیم راک هب ینعم نیمه هب ار ربج ّژاو تاقتشم زین (۹م/ ۳ق ّدس مود ّمین) لم اک و ب (مهرد ّئالمال ربج اف) نک عمج ۸۰ اب ار نآ و نک ربج عیش ۲۰ اب ار مهرد ۱۰۰: «دیوگی م. ۱۰۰=۲۰x-۸۰ ّلداعم ، م ج ، ۵۰-۱۰۰) دی‌آرد ۱۰۰=۲۰x+۸۰ تروص هب ات «(نینام ثل‌الاب اهدزو عیش نیرشع‌الاب ۶۹: «(لَباقِی ف رَبجِی ف».

نآ لداعت ظفح یارب وزارت ځفک و د هېواسم ریډاقم ندوزفا هېو ار رب ۱۴۰۰ ل د یونوری نأحیروبا
نآ هېو هکنآی ب، لیثمت نی ا رد و (۴۸-۴۹ ص، یسراف نتم، ۳۷ ص، یبرع نتم) دنکیم هیبشت
لوصا هېو، دنک حیرصت

$$a = b \quad ? \quad a + c = b + c$$

9

$$a = b \quad ? \quad a - c = b - c$$

ق/۶۷۲ د) یسوط نیدلاری صن. دیوجیم دانتسا (۲۲۳/۱، شه: کن) سدی [۱۱۵] باتک فراعتم لوصا زا د) یسانکم یزاغ نبا و (۱۹۰-۱۸۹ ص) (م۱۴۲۹ ق/۸۳۲ د) یناشاک دیشمج نیدلایاغ و (۲۰-۱۹۰۱) (م۱۲۷۳)، (م ۵) 'انب نبا، لاح نیاب. دنهدرک فیعت تروص نیمه هب ار هلباقم و ربج زین (۲۲۸ ص) (ق۹۱۹ ژاویریگی دیاج رد، هداد صاصتخا نآ فراعتم ینعم هب هلباقم و ربج هب ار یشخب دوخ باتک رد دنچره $ax=b$ لداعم رد لوهجم بیرض هب تباث رادقم میسقت ینعم هب ار نآ و دنکیم ینعم «حالصا» ار ربج توافقتم ربج فراعتم ینعم اب دنچره زین دربراک نیاب. (۱۵۱-۱۵۲، یداصلق: کن زین ۵۶؛ ص) دنادیم بج، یداصلق، انب نبا رثا حراش، لاح نیاب. دراد طابترا هملک نیایوغل شیر اب یوحن هب، تسا رسارس: کن) ابیلص رظن، اهلیلد نیاب. (۲۴۷ ص) تسا هدربراک هب یحالطصا ینعم نامه هب ار اریمزراوخ ضرغ و دنادیم «درک ریزگان» و «درک روبجم» ینعم هب رَبع زا قتشم ار هژاو نیاهک (هلاقم فراعتم لاءةئاد تیاس). دیمانیمن ینتفریذپ، درامشیم هلداعم کی شیر «ندیشک نوریب» نآ زا (ربج) لخدم، یمالسا گرزب

فورعم هي هباتك و يمزراوخال يسوم نب دمحم ؤلل دبع وبا ذاتسالال هي فنص نم لوا ليقي [3] نم و هي بتكلال نسحا نم وه و لماشلال هباتك ملسا نب عاجش لماك وبا هدعب فنص و .روهشم (٥٧٩ص؛ 1ج؛ نونفلال و بتكلال يماسأ ن نونظلال فشك) يشريقال حرش و حورش نسحا

يُلع سانلا ءاج و ملسأ نب عاجش لماك وبأ هدعب و یمزراوخال ءلل دبعب وبأ نفل اذه بتك نم لوأ و لهأ نم ريثك حرش و هيف ءعوضوملا بتكلال نسحأ نم تسلا هلاءسم يف هباتك و هيف مرثأ .اوداجأف سلدنألا

یه‌ن‌أ قرشم‌ال له‌أ نم می‌ل‌ع‌ت‌ل‌ا ةمئ‌أ ض‌ع‌ب ن‌أ ان‌غ‌ل‌ب د‌ق و ی‌ش‌ر‌ق‌ل‌ا ب‌ا‌ت‌ک ه‌ج‌و‌ر‌ش ن‌س‌ح‌أ ن‌م و
و‌ال‌ام‌ع‌أ ا‌ه‌ل‌ک ا‌ه‌ل‌ ج‌ر‌خ‌ت‌س‌ا و ن‌ی‌ر‌ش‌ع‌ل‌ا ق‌و‌ف ی‌ل‌ا ا‌غ‌ل‌ب و س‌ان‌ج‌أ‌ل‌ا ة‌ت‌س‌ل‌ا ه‌ذ‌ه ن‌م ر‌ث‌ک‌أ ی‌ل‌ا ت‌ال‌د‌اع‌م‌ال
ی‌ه‌ت‌ن‌ا ی‌ل‌اع‌ت و ه‌ن‌ا‌ح‌ب‌س‌ا ش‌ی‌ا م‌ا ق‌ل‌خ‌ل‌ا ی‌ف د‌ی‌ز‌ی ة‌ل‌ل‌ و ة‌ی‌س‌د‌ن‌ه ن‌ی‌ه‌ا‌ر‌ب‌ب ه‌ع‌ب‌ت‌ا

و‌ة‌ل‌ب‌ا‌ق‌م‌ال و ر‌ب‌ج‌ال و‌ه ی‌ض‌ای‌ر‌ل‌ا ن‌م ة‌ی‌م‌ی‌ل‌ع‌ت‌ل‌ا ی‌ن‌اع‌م‌ال د‌ح‌أ ن‌ا ی‌م‌ای‌خ‌ل‌ا م‌ی‌ه‌ا‌ر‌ب‌ا ن‌ب ر‌م‌ع‌ خ‌ی‌ش‌ل‌ا ل‌ا‌ق
ان‌ی‌ل‌ا ل‌ص‌ی م‌ل‌ف ن‌و‌م‌د‌ق‌م‌ال‌ا م‌أ ا‌ه‌ل‌ ح‌ر‌ذ‌ع‌ت‌م ا‌د‌ج ة‌ص‌ا‌ت‌ع‌م ت‌ام‌د‌ق‌م‌ال‌ا ن‌م ف‌ان‌ص‌أ ی‌ل‌ا ج‌ا‌ت‌ح‌ی‌ا م‌ه‌ی‌ف
ا‌ه‌ی‌ف ر‌ظ‌ن‌ل‌ا ی‌ل‌ا ث‌ح‌ب‌ال ر‌ط‌ض‌ی‌ا م‌ل‌ و‌أ ر‌ظ‌ن‌ل‌ا و ب‌ل‌ط‌ل‌ا د‌ع‌ب ا‌ه‌ل‌ ا‌و‌ن‌ط‌ف‌ت‌ی‌ا م‌ل‌ م‌ل‌ع‌ل‌ا ا‌ه‌ی‌ف م‌ال‌ک م‌ه‌ن‌م
م‌ه‌م‌ال‌ک ان‌ا‌ن‌اس‌ل‌ ی‌ل‌ا ل‌ق‌ن‌ی‌ا م‌ل‌ و

ة‌ر‌ک‌ل‌ا ی‌ف ة‌ی‌ن‌ا‌ث‌ل‌ا ن‌م ة‌ع‌ب‌ا‌ر‌ل‌ا ی‌ف س‌د‌ی‌م‌ش‌ر‌أ ا‌ه‌ل‌م‌ع‌ت‌س‌ا ة‌م‌د‌ق‌م‌ال‌ا ل‌ی‌ل‌ح‌ت‌ م‌ه‌ل‌ ن‌ع د‌ق‌ف ر‌خ‌أ‌ت‌م‌ال‌ا م‌أ و
ر‌ک‌ن‌أ ن‌أ د‌ع‌ب ا‌ه‌ل‌ ح‌ه‌ل‌ ق‌ف‌ت‌ی‌ا م‌ل‌ف ة‌ل‌د‌اع‌ت‌م‌ا د‌ا‌د‌ع‌أ و ل‌ا‌و‌م‌أ و ب‌ا‌ت‌ک ی‌ل‌ا ی‌د‌ان‌ف ر‌ب‌ج‌ل‌ا‌ب ة‌ن‌ا‌و‌ط‌س‌أ‌ل‌ا و
ر‌ق‌ت‌ف‌ا م‌ث‌ ة‌ی‌ط‌و‌ر‌خ‌م‌ال‌ا ع‌و‌ط‌ق‌ل‌ا‌ب ا‌ه‌ل‌ ح‌ و ن‌ز‌ا‌خ‌ل‌ا ر‌ف‌ع‌ج‌ و‌ب‌أ ه‌ع‌ب‌ت‌ ی‌ت‌ح‌ ع‌ن‌ت‌م‌م‌ ه‌ن‌أ‌ب م‌ز‌ج‌ف‌ا ی‌ل‌م‌ ا‌ه‌ی‌ف
ی‌ه‌ت‌ن‌ا ض‌ع‌ب‌ال‌ا ل‌ح‌ م‌ه‌ض‌ع‌ب‌ف‌ا ه‌ن‌م ف‌ان‌ص‌أ ة‌د‌ع‌ ی‌ل‌ا ن‌ی‌س‌د‌ن‌ه‌م‌ال‌ا ن‌م ة‌ع‌ا‌م‌ج‌ ه‌د‌ع‌ب

و ،ی‌ن‌ی‌د‌ر‌ام‌ال‌ا س‌و‌ل‌ف ن‌ب‌ال ر‌ب‌ج‌ال‌ا ب‌ا‌ص‌ن‌ ه‌ی‌ف ة‌ر‌ص‌ت‌خ‌م‌ال‌ا ب‌ت‌ک‌ل‌ا ن‌م و م‌و‌ل‌ع‌ل‌ا ة‌ن‌ی‌د‌م‌ ی‌ف ل‌ا‌ق
ی‌ل‌ص‌و‌م‌ال‌ا ی‌ل‌ح‌م‌ال‌ا ن‌ب‌ال د‌ی‌ف‌م‌ال‌ا

ی‌س‌و‌ط‌ل‌ل‌ا ر‌ف‌ظ‌ل‌ا ب‌ا‌ت‌ک ة‌ط‌س‌و‌ت‌م‌ال‌ا ن‌م و

ی‌ل‌ع‌ ک‌و‌م‌س‌ل‌ا ن‌ه‌ر‌ب‌ و م‌ل‌س‌أ ن‌ب‌ ع‌ا‌ج‌ش‌ ی‌ب‌أ‌ل‌ ل‌م‌ا‌ک‌ل‌ا و ی‌ل‌ح‌م‌ال‌ا ن‌ب‌ال ل‌و‌ص‌أ‌ل‌ا ع‌ما‌ج ة‌ط‌و‌س‌ب‌م‌ال‌ا ن‌م و
ا‌م‌ ه‌ی‌ف د‌ر‌و‌أ ع‌ف‌ان‌ ر‌ص‌ت‌خ‌م‌ا ح‌ر‌ش‌ و ن‌ی‌م‌س‌ا‌ی‌ل‌ا ن‌ب‌ا ة‌ز‌و‌ج‌ر‌أ و ،ة‌ی‌س‌د‌ن‌ه‌ل‌ا و ة‌ی‌د‌د‌ع‌ل‌ا ن‌ی‌ه‌ا‌ر‌ب‌ل‌ا‌ب ه‌ل‌ئ‌اس‌م‌
ه‌ن‌م‌ د‌ب‌ال‌

د‌ج‌ب‌أ) .ی‌د‌و‌ع‌س‌م‌ال‌ا د‌م‌ح‌م‌ ن‌ب‌ د‌و‌ع‌س‌م‌ ن‌ب‌ د‌م‌ح‌م‌ ن‌ی‌د‌ل‌ا ف‌ر‌ش‌ ة‌ل‌اس‌ر‌ د‌و‌ص‌ق‌م‌ل‌ا‌ب ة‌ی‌ف‌ا‌و‌ل‌ا ل‌ئ‌اس‌ر‌ل‌ا ن‌م و
(۱۷۶-۱۷۵ ص ؛ ۲ ج ؛ م‌و‌ل‌ع‌ل‌ا

ر‌ب‌ج‌ م‌ل‌ع‌ ۱۱ ن‌ی‌ش‌ی‌پ

ب‌ت‌ال‌ا‌ب ت‌ا‌ج‌ر‌د‌ ز‌ا ه‌ا‌گ‌ و ،م‌ود‌ و ل‌و‌ا ۱۱ ج‌ر‌د‌ ز‌ا ی‌ر‌ب‌ج‌ ت‌ال‌د‌اع‌م‌ ل‌ح‌ ه‌ب‌ ا‌ه‌ن‌أ ر‌د‌ ل‌و‌ه‌ج‌م‌ ر‌اد‌ق‌م‌ ن‌ت‌ف‌ای‌ ه‌ک‌ ی‌ل‌ئ‌اس‌م‌
،و‌گ‌ان‌و‌گ‌ ی‌ا‌ه‌ن‌د‌م‌ت‌ ر‌د‌ ر‌ود‌ ر‌ای‌س‌ب‌ ۱۱ ت‌ش‌ذ‌گ‌ ز‌ا ،د‌و‌ش‌ ی‌م‌ ر‌ج‌ن‌م‌ ،ت‌ال‌د‌اع‌م‌ ز‌ا ی‌ه‌ا‌گ‌ت‌س‌د‌ ل‌ح‌ ه‌ب‌'ی‌ت‌ح‌ و
ن‌ا‌و‌د‌ن‌ا‌س‌ر‌ی‌م‌ خ‌ی‌رات‌ ز‌ا ش‌ی‌پ‌ ی‌ا‌ه‌ن‌ار‌ود‌ ه‌ب‌ ا‌ر‌ ل‌ئ‌اس‌م‌ ن‌ی‌ا ۱۱ ش‌ی‌ر‌ ن‌ا‌خ‌رو‌م‌ ز‌ا ی‌خ‌ر‌ب‌ و ت‌س‌ا ه‌د‌وب‌ ه‌ت‌خ‌ان‌ش‌
د‌ن‌د‌وب‌ ان‌ش‌أ ل‌و‌ا ۱۱ ج‌ر‌د‌ ت‌ال‌د‌اع‌م‌ ل‌ح‌ (م‌ت‌ی‌رو‌گ‌ل‌ا) .ر‌وت‌س‌د‌ ا‌ب‌ ن‌ا‌ت‌س‌ا‌ب‌ ن‌ای‌ر‌ص‌م‌ .(ب‌ا‌ت‌ک‌ ر‌س‌ا‌ر‌س‌ ن‌د‌رو‌ ر‌د‌
40- ر‌و‌ا‌ب‌گ‌ی‌ون‌) د‌ن‌ت‌خ‌ان‌ش‌ی‌م‌ ا‌ر‌ م‌ود‌ و ل‌و‌ا ۱۱ ج‌ر‌د‌ ت‌ال‌د‌اع‌م‌ ل‌ح‌ ه‌ار‌ ا‌ه‌ن‌ت‌ ه‌ن‌ ،م‌ق‌۱۷۰ ل‌اس‌ د‌ود‌ح‌ ز‌ا ،ا‌ه‌ی‌ل‌ب‌ا‌ب‌
ل‌ح‌ ا‌ر‌ ،م‌ت‌ش‌ه‌ ۱۱ ج‌ر‌د‌ ت‌ال‌د‌اع‌م‌ ز‌ا ی‌ص‌ا‌خ‌ ت‌ال‌ا‌ح‌'ی‌ت‌ح‌ و ،ر‌ت‌ال‌ا‌ب‌ ت‌ا‌ج‌ر‌د‌ ز‌ا ت‌ال‌د‌اع‌م‌ ز‌ا ی‌خ‌ر‌ب‌ ه‌ک‌ل‌ب‌ ،(42-
ل‌ئ‌اس‌م‌ ز‌ا ی‌ی‌ا‌ه‌ه‌و‌م‌ج‌م‌ ط‌ق‌ف‌ ،ه‌د‌ی‌س‌ر‌ ا‌م‌ ت‌س‌د‌ ه‌ب‌ ا‌ه‌ن‌د‌م‌ت‌ ن‌ی‌ا ز‌ا ه‌چ‌ن‌أ ،ل‌ا‌ح‌ ن‌ی‌ا ا‌ب‌ .(48 ،و‌م‌ه‌) د‌ن‌د‌ر‌ک‌ی‌م‌
،ا‌ی‌ب‌ ص‌ا‌خ‌ ی‌د‌د‌ع‌ ل‌ئ‌اس‌م‌ د‌رو‌م‌ ر‌د‌ ،د‌ن‌ر‌اد‌ ت‌ی‌ل‌ک‌ م‌ود‌ و ل‌و‌ا ۱۱ ج‌ر‌د‌ ت‌ال‌د‌اع‌م‌ د‌رو‌م‌ ر‌د‌ د‌ن‌چ‌ره‌ ،ا‌ه‌ل‌ح‌ ه‌ار‌ .ت‌س‌ا ی‌د‌د‌ع‌
ت‌س‌ا ر‌ت‌ش‌ی‌ب‌ و‌د‌ ز‌ا ا‌ه‌ن‌أ ۱۱ ج‌ر‌د‌ ه‌ک‌ ی‌ل‌ئ‌اس‌م‌ ر‌د‌ و د‌ن‌ا‌ه‌د‌م‌آ ت‌س‌د‌ ه‌ب‌ ق‌ی‌ر‌ط‌ ه‌چ‌ ه‌ب‌ ت‌س‌ی‌ن‌ م‌و‌ل‌ع‌م‌ و د‌ن‌و‌ش‌ی‌م‌
د‌ن‌ر‌اد‌ د‌ر‌ب‌ر‌اک‌ ص‌ا‌خ‌ ل‌ئ‌اس‌م‌ د‌رو‌م‌ ر‌د‌ ا‌ه‌ن‌ت‌ ت‌ال‌د‌اع‌م‌ ل‌ح‌ ی‌ا‌ه‌ر‌وت‌س‌د‌

ت‌س‌ا ه‌د‌ی‌س‌ر‌ن‌ ا‌م‌ ت‌س‌د‌ ه‌ب‌ ر‌ب‌ج‌ ۱۱ ن‌ی‌م‌ز‌ ر‌د‌ ی‌ر‌ث‌ا‌ چ‌ی‌ه‌ ،(م‌ق‌۳-۵ ی‌ا‌ه‌ه‌د‌س‌) ی‌ن‌ان‌و‌ی‌ ت‌ای‌ض‌ای‌ر‌ ن‌ی‌ر‌ز‌ ر‌ص‌ع‌ ز‌ا
ه‌ب‌ ی‌ن‌ان‌و‌ی‌ن‌ان‌اد‌ی‌ض‌ای‌ر‌ ۱۱ ق‌ال‌ع‌ .ت‌س‌ا ه‌د‌وب‌ن‌ ه‌ت‌خ‌ان‌ش‌ ی‌ن‌ان‌و‌ی‌ ن‌ار‌ود‌ ر‌د‌ م‌ل‌ع‌ ن‌ی‌ا ه‌ک‌ ت‌ف‌گ‌ ن‌ا‌و‌ت‌ی‌م‌
ه‌د‌وب‌ ه‌د‌ر‌ک‌ ف‌و‌ط‌ع‌م‌ ه‌س‌د‌ن‌ه‌ ه‌ب‌ ه‌ر‌س‌ک‌ی‌ ا‌ر‌ ن‌ا‌ش‌ی‌ا ه‌ج‌وت‌ ه‌ج‌ن‌س‌م‌ه‌ان‌ ت‌ای‌م‌ک‌ ف‌ش‌ک‌ ز‌ی‌ن‌ و ،ق‌ی‌ق‌د‌ ن‌ا‌ه‌ر‌ب‌
،ل‌م‌ا‌و‌ع‌ ز‌ا ر‌گ‌ی‌د‌ ی‌ک‌ی‌ ن‌ا‌و‌ت‌ی‌م‌ ا‌ر‌ ت‌ای‌م‌ک‌ ی‌د‌ن‌ب‌م‌ی‌س‌ق‌ت‌ ۱۱ ر‌ا‌ب‌ر‌د‌ ن‌ای‌ن‌ان‌و‌ی‌ ی‌ف‌س‌ل‌ف‌ ت‌ای‌ر‌ظ‌ن‌ .ت‌س‌ا
ط‌س‌را ر‌ا‌ث‌أ ر‌د‌ ه‌ک‌ ی‌ت‌رو‌ص‌ ه‌ب‌ ،ی‌ن‌ان‌و‌ی‌ ۱۱ ف‌س‌ل‌ف‌ ر‌د‌ .ت‌س‌ب‌ی‌م‌ ر‌ب‌ج‌ م‌ل‌ع‌ ش‌ی‌اد‌ی‌پ‌ ر‌ب‌ ا‌ر‌ ه‌ار‌ ه‌ک‌ ت‌س‌ن‌اد‌
ه‌د‌ی‌د‌ س‌و‌ی‌ن‌و‌ل‌و‌پ‌آ و س‌د‌ی‌م‌ش‌را و س‌د‌ی‌ل‌ق‌ا ن‌و‌چ‌ ی‌ن‌ان‌و‌ی‌ ن‌ان‌اد‌ی‌ض‌ای‌ر‌ ر‌ا‌ث‌أ ر‌د‌ ن‌أ ر‌ی‌ث‌أ‌ت‌ و ت‌س‌ا ه‌د‌م‌آ
ع‌ی‌ب‌ط‌ د‌اد‌ع‌ا ن‌أ ز‌ا ر‌و‌ظ‌ن‌م‌ ه‌ک‌ ،د‌اد‌ع‌ا ۱۰ :د‌ن‌و‌ش‌ی‌م‌ م‌ی‌س‌ق‌ت‌ ز‌ی‌ام‌ت‌م‌آ‌ل‌م‌اک‌ ۱۱ ت‌س‌د‌ و‌د‌ ه‌ب‌ ا‌ه‌ت‌ی‌م‌ک‌ ،د‌و‌ش‌ی‌م‌
ی‌ل‌ک‌ م‌و‌ه‌ف‌م‌ ی‌د‌ن‌ب‌م‌ی‌س‌ق‌ت‌ ن‌ی‌ا ر‌د‌ .د‌ن‌ان‌ام‌ز‌ و (م‌ج‌ح‌ و ح‌ط‌س‌ و ل‌و‌ط‌) ی‌س‌د‌ن‌ه‌ ت‌ای‌م‌ک‌ ه‌ک‌ ،ر‌ی‌د‌ا‌ق‌م‌ ۲۰ ؛ت‌س‌ا

رامش هک تالداعم زا ییاهه‌اگ‌تسد ای، لی‌وه‌ج‌م‌کی تالداعم) نی‌عم لئاسم زا تسرا یاه‌وم‌ج‌م باتک نی
 رامش هک تالداعم زا ییاهه‌اگ‌تسد ای، لایس) نی‌عم‌ان لئاسم و، (تسرا تالداعم دادعت هب اه‌نآ تال‌وه‌ج‌م
 اری‌صاخ بی‌ترت تالداعم نیامی‌ظن رد سوت‌نافوید. (تسرا تالداعم دادعت زا شیب اه‌نآ تال‌وه‌ج‌م
 دروم رد و دن‌کیم هضرع ار لح هار، تالداعم زا ه‌اگ‌تسد ره ای هل‌داعم ره دروم رد یو. تسرا هدرکن تی‌اعر
 اه‌ری‌غتم نادن‌م‌شوه ری‌یغت هب‌ا‌بل‌اغ راک نیار د وروآیم تسد هب ار ای‌وگ یاه‌با‌وج لایس تالداعم
 نیار زا هت‌شدگ. (اح‌نامه، «هم‌انی‌گ‌دنز») دوشیم لس‌وتم تالداعم چ‌رد زانت‌ساک یارب عی‌دب یاه‌شور
 یاهه‌ناشن نی‌ت‌سخن زین و تسرا هدرک ع‌ادبا دادعا فل‌تخم یاه‌ناوت یارب یی‌اه‌مان سوت‌نافوید
 راک رد (لوه‌ج‌م یاه‌ناوت شیم‌ان یارب ینانوی یاب‌فلا فورح زا یخرب باخ‌تنا) رب‌ج رد یسی‌ون‌ر‌ص‌ت‌خم
 ما‌جانا تالداعم ندرک هداس یارب هک دن‌کیم فی‌رعت ار لم‌ع ود سوت‌نافوید، نی‌ن‌چ‌مه. دوشیم هدی‌د وا
 مان «هل‌باقم» یرگید و «رب‌ج» یم‌زرا‌وخ باتک رد اه‌د‌ع‌ب لم‌ع ود نیار زا یکی. (98، ن‌درو رد ناو) دن‌ری‌گی‌م
 هک تسرا یاه‌زادنا هب یم‌زرا‌وخ و سوت‌نافوید رثا نیام یاه‌ت‌واف‌ت، لاج نیاب. (EI2, II/ 361) در‌ی‌گی‌م
 سوت‌نافوید رثا یا‌وت‌حم رب «رب‌ج» ق‌ال‌طا و ت‌س‌ن‌اد ت‌ن‌س‌کی هب ق‌ل‌ع‌تم نا‌وت‌ی‌من ار باتک ود نیار
 (61-64، «...یم‌زرا‌وخ»، دش‌ار) ت‌س‌ین ت‌س‌رد

ی‌مزر اوخ' یسوم نب دمحم زا تسای باتک ربح رد لقتسم رثا نیتسخن :ربح ملمع شیادیپ و ی‌مزر اوخ
ب، هدمآ باتک رد هکنانچ و) دوشیمن هدید نأ ناونع رد «رصتخم لململک دنجره ایللس» فورعممم ب هک
هکنیا اب .(۱۶-۱۵ ص) تسا هدش فیلات(م ۸۳۳-۸۱۴ / ق ۲۱۸-۱۹۸ یا هلأس نیب) نومأم تفالخن نامز
هب طوبرم یلمع لیئاسم رد هک تسای باتک نتشون وا فده هک (۱۶ ص) دنکی میحرصت ی‌مزر اوخ
لیئاسم هنوگ نیا هب زین باتک زاییاهشخب و – دیآ راك هب تراجت و حیجّاسم و ثاریمی سقّت
هب – ربج هک تسای باتک نیا رد اریز ؛تسا نأ یرطن شزرا ردّا تدمع باتک نیا تیمها – دراد صاصتا
لمع راهجیانعم هب ،باسح زا ار نأ هک یصاخ یاهشور و میهافم و ناگزوا اب لقتسم یلمع تیروص
نیا .دوشیمی دلوتّم – دنکی میزیامتم هسدنه و ،تبثم و حیحص دادعا زایریگرذج نوچی لامعا وی لصا
.تس ادپی دربیم راك هب یریج تا دوجوم یفرعم رد ی‌مزر اوخ هک یشور زارما

ه ب ر ب ج م ل ع ر د ه ک ا ر ی ت ا د و ج و م ، ی ن ا گ ه ه ا گ ت س د ر د ی م ق ر و د و ی م ق ر گ ی د ا د ع ا ب س ا ی ق ی و ر ز ا ی م ز ر ا و خ ا ب س ا ی ق ه ب ه ک (X ای ل و ه ج م ر ا د ق م) «ع ی ش» ز ا د ن ا ت ر ا ب ع ت ا د و ج و م ن ی ا . د ن ک ی م ف ی ر ع ت ، د و ر ی م ر ا ک ای ل و ه ج م ر ا د ق م م و د ن ا و ت) «ل ا م» ؛ د و ش ی م ه ت خ ا س ی م ق ر و د د د ع ک ی ر د (۱۰ ب ی ر ض) ی ن ا گ ه د ش خ ب ب ی ر ض «م ه ر د» ای د د ع و ، د و ش ی م ه ت خ ا س ی ن ا گ د ص د د ع ک ی ر د (۱۰۲ ب ی ر ض) ی ن ا گ د ص ش خ ب س ا ی ق ه ب ه ک (X۲ ت ا د و ج و م ، ب ی ت ر ت ن ی ا ه ب . ی ن ا گ ه د د ا د ع ا ل س ل س ر د ۹ ا ت ۱ م ا ق ر ا ا ب ت س ا ر ط ا ن ت م ه ک ، (م و ل ع م ر ا د ق م) ی د ن ب م ی س ق ت ه ب ی م ز ر ا و خ س پ س . د ن ی آ ی م ر ظ ن ه ب ی ب ا س ح د ا د ع ا ز ا ی ا ه ت ف ا ی م ی م ع ت ل ک ش ی ر ب ج ق ی ر ط ن ی ا ه ب . د و ش ی م ل ص ا ح ر گ ی د ک ی ا ب ت ا د و ج و م ن ی ا ف ل ت خ م ی ا ه ب ی ک ر ت ز ا ه ک د ز ا د ر پ ی م ی ت ا ل د ا ع م د ن و ش ی م ن ا ی ب ی ط ف ل ت ر و ص ه ب ل ا م ع ا ن ی ا م ه) د ی آ ی م ت س د ه ب ، م و د و ل و ا ت ا ج ر د ز ا ، ه ل د ا ع م ه ت س د ۶ : (ی س و م ن ب د م ح م ، ی م ز ر ا و خ ، د ه : ک ن

رکذیم زراوخ هک ییاهه نوم رد .دن(رفص فلاخم و تبثم) تبثم ادیکا هراومه بو a یاه بیرض
،رسک بیرض اب ییال داعم و انانی شناچ ،دی میه اوخ هکنانچ اما ،دنا حیحص دادعا بیرض مه ،دن کی
،دن ریگی م رظن رد مه ارگنگ' ییح و

باشن، بیارض ندوب تبثم طرش هب، ارمود و لوا ۱۱ جرد تالداعم تالاحیمامت عقاو رد، هلداعم ۶ نی
لمع ود زا یکی اب ار آن، دشاب هدش هداد تروص ۶ نی زا یکی زا ریغ هب یا هلداعم هچنانچ. دندهیم
هاگره نی نچمه. مینکیم لی دبت لامرن تروص ۶ نی زا یکی هب، لمع ودره اب ای، «هلباقم» ای «ربج»
لامرن تروص هب هلداعم، ددع نی هب هلداعم نی فرط میسقت اب، دشاب کی فل اخم یددع ۲X بیرض
دی. آی می رد.

سسا لوا چرد لځداعم هب لیدب لباق (۳ مش) رگید یکی و لوا چرد زا (۱ مش) یکی تالداعم نیا زا
سسدیمزراوخ، رگید لځداعم ۳ دروم رد. دوشیم رجنم ددع کی رنج چارختسا هب ۲ رامش لځداعم لځ

اب ار متیروگلایا هلداعم ره دروم رد اهتنم ،دهدیم تسد هب ار هلداعم لَحـیلک (متیروگلا) داعم یشیر ،لاثم ناونع هب .دربی راک هب ،دمانیم (وگلا) «باب» ار نآ هک لاثم کی زا هدافتسا یتبار زا ۴رامش

ور ۶رامش و ۵رامش تالداعم دروم رد .دراد تبثم باوج کی هراومه هلداعم نی .دیآیم تسد هب ود تسا نکمم هلداعم هک دنکیم دیق $ax^2 + b = c$ لداعم دروم رد هکنیا زح ،تسا ناسکی اساسا یمزراوخ .دشاب هتشادن باوج ای ،دشاب هتشاد تبثم باوج

اهل ملجود ربح

ملع لوح تاحل زا ،لاح نی اب و ،هتفرگ رارق هجوت دروم رتمک هک یمزراوخ باتک زا یرگی دشخب یور رب برض و قیرفت ،عمجیلصا لمع ۳ نیاب هب هک تسا یشخب ،تسا تیمها زئاح رایسب ربح قیرفت و عمج دروم رد دعواق نیاب هب ادتبا یمزراوخ .(۲۷-۳۰ ص) دراد صاصتخا اهل ملجود ددع کی تروص هب ار اهل ملجود ره یو ،اهل ملجود برض دعواق نیاب یارب .دزادربی اهل ملجکی ددع نیاب رابرد ار ۱۰ یانبم رد یمقرود ددع ود برض دعواق هاگنآ و ،دریگی رطن رد x یانبم رد یمقرود اهدعب یمزراوخ راک زا شخب نی .(یسوم نبدمحم ،یمزراوخ ،ده : کن) دربی راک هب یانبم رد یمقرود لخدم ،یمالسا گرزب فراعمالا ةرئاد تیاس).تفای هعسوت وابتکم نانادیضای و یجَرَک تسد هب

(ربح)

کیزیف هتخومآشناد ،دهشم یرطتنم یاهفرح و ینف هکشناد داتسا ،اینئیایض نسح رتکد و مالسا یاضف زا ربح ملع یریذپریثأت هنیمز رد یمزراوخ هراونشج نارواد تایه لوئسم و یاهتسه رد ؛تسا وسمه نید هفسلف اب هک دوشیم متخ یریسم نامه هب تایضای :دیوگ یم یمالسا هقف یتسه قیاقح کرد یارب یرازبا و هدش داجیا بان درخ اب هک تسا ییاهشور هعومجم تایضای عقاو یملع تیصخش .تسین بان درخ دعواق زا چراخ یرامعم نی و هدرک یرامعم ار یتسه دنوادخ .تسا شزومآ رد تسا مزال تهج نیمه هب .تسا رگنایامن ار تدحو نی زین ام ینامسآ باتک و نید ناگربزب .تشاد ینمض هجوت یلاعتم فده نیاب هب رگی دمولع و تایضای

هب ار شیوخ تلاسار ،دنک انشآ یتسه تقیقح اب ار ام دناوتن یشناد رگا عقاو رد :درک راهطا یو رد هک دراد دوجو یاهدیچیپ یسدنه قیاقح یتسه یرامعم رد لاثم ناونع هب .تسا هدناسرن ماجرف اهیگدیچیپ نیمه تخانش تایضای زا شخب تلاسار و هدش هتخادرپ نآ هب رضاعم یسانشناهی .تسا یتسه تاذ رد ناهن قیاقح و

تایضای هعسوت لماع ؛مالسا

یکی :درک راهطا یمالسا ندمت خیرات رد یضای مولع تفرشیپ یاههنیمز هب هراشا اب اینییایض نید ماکحا و هقف ،یمالسا ندمت خیرات رد نآ ماع یانعم هب تایضای تفرشیپ لیالد نیرتمهم زا اب .دش نآ هب هتسباو مولع و تایضای هعسوت بجوم نآ ماکحا و مالسا تقیقح رد .تسا مالسا بجوم هک دعواق زا رایسب هک تفایرد ناوتیم مالسا زا سپ تایضای گربزب بتک هب یهاگن هلبق یعرش تاقوا نییعت ،ثرا ،تراجت دننام یمالسا ماکحا هب ،دش تایضای هعسوت و طسب تایضای هک دوب یا هنوگ هب تالداعم یخرب ثرا هنیمز رد هنومن ناونع هب .ددرگ یمزاب ...و یبای .تفای هعسوت تالداعم عون نیاب لح نونف تهج نیمه هب و دمآ یم رب نآ خساپ هدهع زا نامز

هب یهاگن تسا یفاکیعدم نیاب تابثا یارب :درک هفاضا دهشم یاهفرح و ینف هاگشناد داتسا (ع) اضر امام رضاعم نادییضای یمزراوخ یسوم نبا دمحم **هلباقملاو ربحلا باتک همدم** باتک نیان یودت رد شا هزیگنا نوماریپ شیوخ هلباقمو ربح هلاسره همدم رد یمزراوخ .میزادنیب هلباقملاو ربح کُمک هب تابساحم هرابرد هاتوک یرثا تسا هدرک قیوشت ارم نومام» دسیون یم

نامدرم هك لي بڤ نآ زا ،منك دودجم باسح ملع رد دراوم ني رت دن م دوس و ني رت هداس هب ار نآو في نصت و داد مامت رد و تراجت ،يقوقح يواعد ،ثثارو راصحنا ،ايصو ،ثرا ياياضق رد موادم ،اهمهارب آندنك ،نيمزيري گه زادن ا هك اج ره اي دنراد زان ام نادب مه اب اه نآ يا هدتس «دشاپ رطن عمطم هك لي بڤ ره و عون ره زا دصاقم رگيد و يسدنه تاب سراح

نیا .دوب فل تخم یاه میلقا رد ندرازگ زامن یارب نامز نییعت ،رگیدی هنومن :درک هفاضا اینیئیض
 .دنک یم هیجوت ار هسندنه و تاثلثم ، تایضایر هب چایتحا هک دوب دیشروخ تاکرح دصر دنمزاین رما
 یشک هشقن و یحاسم هب فل تخم یاه میلقا رد هک تسا یرما هلبق تیعیقوم ندرک ادیپ نینچمه
 تیقاوم ،یبای تهج ،تراجت ،ثرا دننام یفل تخم یاههنیمز رد مالمسا عرش یلک روط هب .دراذ زاین
 هب تایضایر هب نامز نآ گرزب نادنمشناد و دوب تایضایر دنمزاین هک تسا یا هنوگ هب ...و صاخ
 ره ،دشیم فرطرب لیاسم نیا هک یمآگنه .دوش ارجا ی تسرد هب عرش و هقف هک دن تخادرپ لیلد نیا
 .درک یم داجیا ار یدیج لیاسم و دوشگیم ار یرگیدی یاهباب یضایر ملع زا باب

مولع هعسوت بجوم هک تسا مالسای نیم عرش نی نواق تاذ نی تقیق رد :درک دیکات یو
(یتسه قیاق کرد یارب یرازبا ؛ضایر روحم اب وگتفگ ،انکیا تیس).دی درگ

ارص تخمّ اباتک ةلباقم لم و ربجل باتک نم تفلا :تسا ترابع نیا باتک همدمقم زا ناشیا دوصقم
یف و مه ایاصو و مهثی راوم یف هیلا ةجالح نم سانلا مزلی امل هلیلج و باسحلا فیطلل اّرصاح
یرک و نیضراللا ةحاسم نم مهنی ب هب نولماعتی ام عیمج یف و مهتاراجت و مهماکحا و مهتمساقم
(۱۶ ص، ةلباقم لم و ربجل باتک)هنونف و ههوجو نم کلذ ریغ و ةسدنهل و راهنال

ت: تسروا قیمة مهف زایکاح و هجوت بلای زین و اترابع همادا

امنا دادعالا عی مج تدجو واددع کلذ عی مج تدجو باسحالح نم سانللهیلا جاتحی ام یف ترظن امل ینا و دحاولا زواج ام دادعالا نم هب ظفلی ام عی مج تدجو و، دادعالا عی مج یف لخاد دحاولا و دحاولا نم تبکرت نورشعلا اهنم نوکتف دحاولاب لعف امک ثلثت و قرشعلا ینثت مٹ دحاولا جرخم جرخی هرشعلا الی فللال الی قرشعلا ب و دحاولاب لعف امک ثلثت و ئەئاملا ینثت مٹ ، ئەئاملا مامت الی نوثالثل و (نامه)ددعلا نم کر دملایا الی دقع لک دنع فللالا ددرت کلذک مٹ

ولف. يقابل القلب قم في رخآل نو كفي، نضوعو دأ في مولعو عآل ءآل ءنآسآ زوجي: (ب) [4] اقلاطم لطي: آشيلا لاق مويلا راسب ادآو يواسي ام آل ءعبأب ءعلسلا هذآ كآعب: لاق ءآلآ في آصي: لاق ادآو صآي ام آل: لاق ول و. مويلا راسب املي نأ آل، كذا ءول و، ءلا ءلل **ءاملآ نإف**، ءلا ءلآ لىل يصفملا رولآ آوبآل، نال طبلآ يذن برقأل و، نملآ عي مآب ءعابأ نملآ عي مآب ءسأم آ ءعبأب في عىبلآ آص **امهرى و ألباقملا و ربآلاب**.

٢٧ ص، ٢٨ ج؛ مارجال و لالجال ةفرعم يف مالحأل دءاوق). فصن و ةعبس وهف نمثلث و ةرشع لدعي ءيش نمثلثاً نأل، رشن ةسمخ وهف نمثلثا ثلث و ةرشعب ءعاب ول و ثلث ال؛ لاق ول و. ثلث و رشن ةثالث وهف نمثلثا عبر و: لاق ول و. نمثلثا يثلث لدعت ةرشنعالف (27 ص، 2٨ ج؛ مارجال و لالجال ةفرعم يف مالحأل دءاوق).

ه‌دش ر‌ب‌ج م‌ل‌ع ی‌ص‌ا‌ص‌ت‌خ‌ا ت‌ا‌ح‌ال‌ط‌ص‌ا ن‌ای‌ب د‌راو ،ب‌ل‌ط‌م ن‌ی‌ا ح‌ی‌ض‌و‌ت ب‌س‌ان‌ت ه‌ب ه‌م‌ار‌ک‌ل‌ا ح‌ا‌ت‌ف‌م
د‌ی‌ا م‌ر‌ف‌ی‌م و ت‌س‌ا:

و ةلداعملا ينعم و ةلباقملا ينعم و هانعم ةفرعم نم -ملعل لئصحت نايب لبق -دب الف ربجل اّم
م.م.اقملا يف تاحالطصا نايب.

ايش آل علسلا اذ انلاثم يفف ،لباقملا لىل عدايلا نع و صقانلا لىمكت نع رابع ربالاف
ديزت و ،مات علسلا رىصتف ءانثتسال طقسث و علسلا لمكت نأ ربالاف ،ايشأ عبرا لدت

عبرألأ ريصتف ،ءايشأ عبرألأ وه يذلأ اهلداعم ىلع ععلسلأ هب انممت يذلأ ءيشلأ كلذ لثم
اربج ىمسي ؤلك لمعلأ اذه و ،همامت ععلسلأ و ائيش و عبرأ ءايشأ

ةلداعملا لصحتل ني فرطلا يف ةسناجتملا سانجألأ طاقسإ يف ةلباقملا أم و

عرشعلا طقسفت ني عبرأ لداعت عرشع و نائيش :الثم لوقنف ،لاثملا ناوئع يف كلذ حضونل و
ةلباقملا ىنعم وه و نوثالث يئناثلا يف و نائيش لؤلألا يف ىقبي ني لداعتملا نم دحاو لك نم
سانجألأ نأل ،لائاسم ثالث يف و سنج و سنج ني بأم يف و ةلداعملا تلصح ةلباقملا تلصح اذاف
ءايشأ ةثالث يف ةروصحم ةلباقملا و ربجلأ يف :

الاومأ لدعت ءايشأ ةيئناثلا و ،نائيش لدعي ددع ىلوالأ ةلأسملاف .ددعلا و لاملا و ءيشلا يف و
اضيا ةثالث يف و ني سنج و سنج ني بأم و .اددع لدعت لاومأ ةثالثلا

ءايشأ وأ ددع لدعت لاومأ ةثالثلا ،اددعأ و الاومأ لدعت ءايشأ ةيئناثلا ،الاومأ و ءايشأ لدعي ددع ىلوالأ

و افين داز يديشمجلأ ناك نإ و ،امدقلا راكفأ اهيلإ تهتنا يئناثلا تاي روجلأ يف ةتسلأ هذه و
ةئف ىلإ لوكم ليصفتلأ و لمعلأ و يلامجلأ ثيدح اذه و ،باسحلأ لهأ مامإ ؤنإ :ليق اذه و ،ني عست

ىمسي هتفرعم لوهجملأ نأ وهف ةلباقملا و روجلأ اهيلع فقوت يئناثلا تاحالطصلا ناي بأم و
و ،ابعك هانيمس لاملا يف هانبرض اذإ و ،الام لصاحلا ىمسي ءيشلا يف ءيشلا انبرض اذإ و ،نائيش
لام يف و ،بعكلا لام هانيمس لاملا لام يف هانبرض اذإ و ،لاملا لام هانيمس بعكلا يف هانبرض اذإ
و ادوعص ةبسانتم لكلا و ،بعكلا بعك بئارملأ عساتف ،اذكه و ،بعكلا بعك هانيمس بعكلا
ىلإ ءيشلا و ءيشلا ىلإ لاملا و لاملا ىلإ بعكلا ةبسنك بعكلا ىلإ لاملا لام ةبسنف ،الوزن
دعاوق حرش يف ةماركلأ حاتفم) اذكه و لاملا عزج ىلإ ءيشلا عزج ىلإ دحاولا و دحاولا
(249-251 ص: 13 ج: 1)؛ (ةثيدحلا - ط) ةمعلأ

هعجارم عىبم رد ملع طارثشا ناوئع ٢٠ هرامش تسويپ هب زين ثحبم نيا ىلىصفت ىسررب يارب
دىامرف .

دىامرف ىم دنراد تلأخد داهتجا رد هك ىمولع دروم رد ىنوت لضاف موحرم [5]

وأ ،ةيطرشلأ بأم ،داهتجالأ يف ؤيلخدملأ اهل ،ةروكذملأ مولعلأ ىوس ،رخأ ءايشأ انهاه نأ :ملعأ و
ةئف...:ةئف لمكملأ

وه و ؛ ةلباقملا و روجلأ و نيئطخلأ و ،ةبسانتملا عبرألأك ،باسحلأ ملع ثحابم ضعب :عبارلا
إلأ هي قفلا ىلع سيل ؤنألأف :هريغ يف أم و ،رهاطف :يئجتملأ يف أم ،اطرش سيل و لمكملأ اضيا
مكح نأ هيلع :الثم ،هتئمذ يف سيل ؤيطرشلأ فارطأ قيقتح أم و ،تايطرشلأ لاصتاب مكحلأ
إلأ ةتسيلي لعل ديزل) :هلوق يف هب ررقملا ؤيمك ناي هيلع سيل و ،هب ذخاؤم وهف ءيشب ررقأ نم نأب
للمأتف ،الثم (ديزلأ م فصن إلأ ةتسيلي لعل ورمعل و ،ورمعلأ م فصن

ضعب عللاطم براقتب ملعلل ،ضرألأ ؤيوركب ،قّلعتي أم لثم ،ةئفهلأ ملع لئاسم ضعب :سمألا
و ةيئناث رهشلأ نوكت زيوجت :لثم ،موصلأ لئاسم ضعبل اذك و ،امهدعابت وأ ضعب عم دالبلأ
صاخشألأ ضعب ىلإ ةبسنلأب اموي ني رشرع .

(ةيفاولا) ديلقتلا و داهتجالا) الثم س ورعلا لكشب عاب ول أمك ،ةسندنهلا لئاسم ضعب :سداسلا
(280-282 ص: 1)؛ (لوصألأ يف

دیامرفیم نینچ زین ین یوزق ىلع دیس:

و ەمّدتەملا رومالا ىلع ەروصقم داهەتجالا طورش نوک نە فەئاطالا نىطاساً نە دحاو رىغل اقافو قحلا
اەىلە دىزم ال.

و ەسەنەلا و ەئىەلا و باسحلا ەفرەمک داهەتجالا تالمکم نە اەنوکب دحاو رىغّصن رخا روما انەاه مەن
بطل.

ەلثامەملا دادعألا و ەلباقملا و ربجل و نىأطخل و ەبسانەملا ەعبرألا نە م فرەى نابف :لألا أم
ەنىابەملا و ەقفاوتملا و ەلخادتملا و

اموئى نىرشع و ەنىامەت رەشل نوکب و ،ەلبقلاب قّلعتى ام نە م فرەى نابف :نىئاللا أم و
صاخشألا ضعب ىلإ ەبسنلاب

لکشب عاب ول امىف ەتەئاف رەظىل اهرىغ و حوطسلااب قّلعتى ام نە م فرەى نابف :ئاللا أم و
هرىغ و سورعلا

رىغ و ،حاكنلل ەخسفملا بويعلا نە وحن و نرقلال ىف ەىلإ جاتحى ام نە م فرەى نابف :عبارلا أم و
راطفإلل ەحىبملا صارمألا نە كلذ

و ە اذە و ،عوضوملا ەفرەم ال مكحل نايب ەىقفلا ەفىظو نأل ،حضاو داهەتجالا طورش نە اەنوک مدع و
أم و تآىطرشللا لاصّتاب مكحلألا ەىلە سىل ەىقفلا نأ: نە ەجالحلا مدع ەجو ىف لىق ام ىنعم
؛(لوصألا ملاعم ىلە ەقىلەتلا) دىلقئالا و داهەتجالا (»ەتفىظو سىلف ەئىطرشللا فارطأ قىقحت
284: ص)

رد تاىضایر ەحفص ،ەىکدف تىاس ەب ناوتىم ەدش رکذ دراوم ربەوالع ەلئسم بىناوچ ىسررب ىارب
دومن ەعجارم **ەقف**